

การจำหน่ายข้าวโพค

ข้าวโพคที่ผลิตได้ในประเทศไทยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 จะส่งออกไปจำหน่าย
ต่างประเทศ ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 10 จะเก็บไว้สำหรับบริโภคภายในประเทศ

วิธีการค้าข้าวโพคในประเทศไทย

ตลาดการค้าข้าวโพคในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ตลาด คือ ตลาดในประเทศ
และตลาดต่างประเทศ สำหรับตลาดภายในประเทศที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ผู้เขียนมีจุด
มุ่งหมายอธิบายถึงการจำหน่ายข้าวโพคเพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

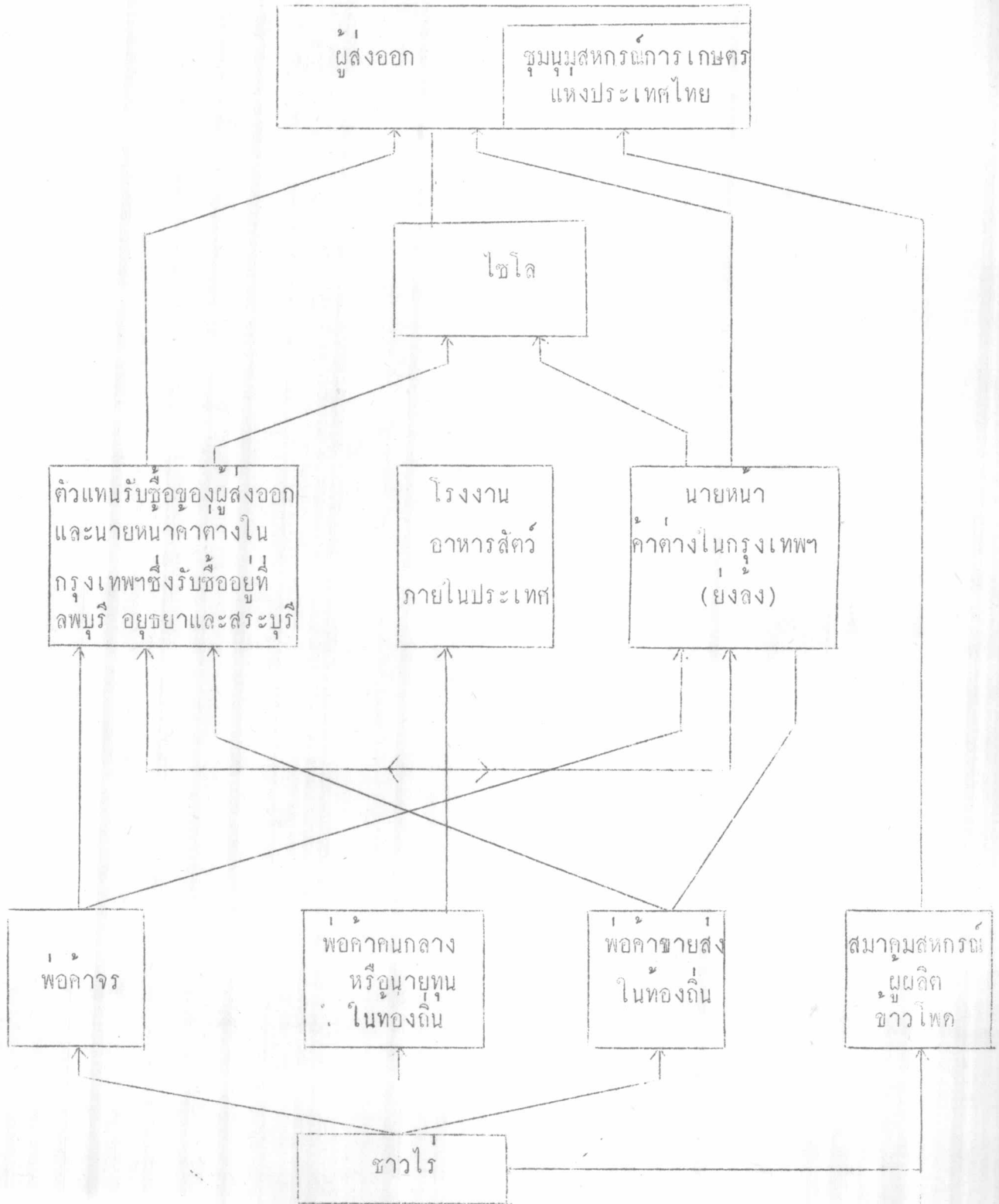
1. เพื่อใช้บริโภคภายในประเทศเอง
2. เพื่อการส่งออก

จุดประสงค์ประการแรกของการบริโภคภายในประเทศคือเพื่อใช้ทำพันธุ์บางส่วน
อีกส่วนหนึ่งใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ส่วนจุดประสงค์ข้อสุดท้ายเพื่อ
แสดงให้เห็นวิธีทางที่ข้าวโพคเปลี่ยนมือจากผู้ผลิตมาพอลาคคนกลางชนิดต่าง ๆ จนถึงผู้
ส่งออกซึ่งเป็นคนกลางคนสุดท้ายในประเทศ (ดูแผนภูมิที่ 1) รายละเอียดต่อไปนี้เป็น
การอธิบายถึงวิธีการจำหน่ายดังกล่าว

1. ข้าวโพคสำหรับบริโภคในประเทศ

เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตปศุสัตว์กำลังได้รับการพัฒนาทำให้ความต้องการอาหาร
สัตว์ทวีปริมาณขึ้น ข้าวโพคสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมประกอบอาหารสัตว์ได้เป็น
อย่างดี (ส่วนประกอบอาหารสัตว์ได้แก่ ข้าวฟ่าง ปลายข้าว รำ กากเมล็ดพืช
น้ำมัน ปลาป่น ฯลฯ) ฉะนั้น รัฐบาลจึงส่งเสริมให้มีการผลิตอาหารสัตว์มากขึ้น จน
ปรากฏว่าผลผลิตอาหารสัตว์บางส่วนของประเทศถูกส่งไปเป็นสินค้าส่งออกด้วย โรงงาน

ของทางการจำหน่ายชาว โศคจากชาว ไรจนถึงมือผู้ส่งออก



อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดจะรับซื้อข้าวโพคมาจากพ่อค้าท้องถิ่นบาง พ่อค้าขายส่งบาง (เรื่องนี้จะกล่าวละเอียดในตอนต่อไป) แล้วนำมาผ่านกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์ในการผลิตอาหาร เมื่อผลิตเสร็จจะส่งให้พ่อค้าขายส่งอาหารสัตว์และพ่อค้าขายปลีกจนกระทั่งถึงผู้เลี้ยงสัตว์ในชั้นสุดท้าย

ความต้องการข้าวโพคในการทำเมล็ดพันธุ์นั้นปรากฏว่า โดยปกติพื้นที่ปลูก 1 ไร่จะใช้เมล็ดพันธุ์ 3-5 กิโลกรัม ดังนั้น ปริมาณการใช้ข้าวโพคในการทำเมล็ดพันธุ์จะแปรผันโดยตรงตามจำนวนพื้นที่ในแต่ละปี

2. ข้าวโพคสำหรับการส่งออก

ตามแผนภูมิของทางการจำหน่ายข้าวโพคในประเทศเพื่อการส่งออกนั้นจะเห็นได้ว่า พ่อค้าคนกลางและสหกรณ์การค้าข้าวโพค มีบทบาทสำคัญมาก ของทางการจำหน่ายแบ่งออกเป็น 2 ทางคือ

2.1 จากกสิกรผ่านพ่อค้าคนกลางไปยังผู้ส่งออก

2.2 จากกสิกรผ่านสหกรณ์ไปยังชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย

ไทย

2.1 การจำหน่ายจากกสิกรผ่านพ่อค้าคนกลางไปยังผู้ส่งออก

พ่อค้าคนกลาง

คำจำกัดความ

"พ่อค้าคนกลางคือผู้ประกอบการธุรกิจอิสระประเภทหนึ่งที่อยู่ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคคนสุดท้าย หรือผู้ใช้เพื่อการผลิต กล่าวคือ คนกลางจะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริการเกี่ยวกับการซื้อหรือขายผลิตภัณฑ์แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ที่คนกลางจัดการให้รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่เขาไม่มียุทธสิทธิ์โดยสมบูรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่เขาไม่มียุทธสิทธิ์เพียงแต่ช่วยเหลือติดต่อเจรจาให้มีการโอนยุทธสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์จากผู้เป็นเจ้าของไปยัง

ผู้เขียน^๑

ชาวโศคเป็นสินค้าเกษตรกรรมอย่างหนึ่ง การขายโดยตรงระหว่างผู้ผลิตไปยัง
ผู้บริโภคนั้นทำไม่ไถ่ขายนัก เพราะระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคชั้นสุดท้ายนั้นอยู่ห่างไกลกัน
มาก ฉะนั้น พ่อค้าคนกลางสำหรับตลาดการค้าชาวโศคจึงมีความสำคัญมาก

ชนิดของพ่อค้าคนกลางค้าชาวโศค

จากแผนภูมิที่ 1 จะเห็นได้ว่า พ่อค้าคนกลางในการค้าชาวโศคมีหลายระดับ
สามารถแบ่งออกได้ดังนี้คือ พ่อค้าท้องถิ่น (นายหน้าท้องถิ่น) พ่อค้าย่อย พ่อค้าจร
พ่อค้าขายส่ง ศูนย์ค้าชาวโศคต่างจังหวัด พ่อค้าหรือนายหน้าที่กรุงเทพฯ

สำหรับพ่อค้า 3 กลุ่มแรก เมื่อรับซื้อชาวโศคจากไร่แล้วส่วนหนึ่งจะขายชวงให้
แก่ตัวแทนรับซื้อของผู้ส่งออกและนายหน้าค้าต่างในกรุงเทพฯ ซึ่งออกมาถึงแคมป์รับซื้อที่
บริเวณวัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรีและที่อำเภอเตาเผาเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีก
ส่วนหนึ่งอาจแบ่งขายให้แก่นายหน้าค้าต่างในกรุงเทพฯ (ยงลง) ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานที่ทำ
การอยู่ที่บริเวณถนนจักรวรรดิ อ.สัมพันธวงศ์ และส่งให้โรงงานอาหารสัตว์ภายในประเทศ

ลักษณะของพ่อค้าคนกลางค้าชาวโศค

จากแผนภูมิแสดงช่องทางการจำหน่ายชาวโศคจากชาวไร่จนถึงมือผู้ส่งออกจะ
เห็นได้ว่าพ่อค้าคนกลางในการค้าชาวโศคแบ่งออกได้เป็นหลายชนิดดังนี้

1. พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าท้องถิ่นมักจะเป็นผู้มีภูมิลำเนาค้าขายอยู่ในเขตใกล้กับ
กลีกร และปรากฏว่าพ่อค้าท้องถิ่นส่วนมากมักจะเป็นพ่อค้าขายของชำไปมาขณะเดียวกัน
กลีกรส่วนใหญ่จะพึ่งพ่อค้าท้องถิ่นในเรื่องเงินทุนในฤดูปลูกชาวโศค โดยมีข้อตกลงจะชำระ

¹ น.อ. อนันต์ จันทร์กุล ร.บ., ธรรมนุญ ลัดพลี, เอกชัย ชัยประเสริฐสิทธิ์,
สุมนา อัญโษี อภิศกร โรงตระการ, ชาญเดช ทองสีมา "หลักการตลาด" พิมพ์ครั้งที่ 2
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2517, หน้า 73

หันเมื่อชายผลผลิตโค และมักปรากฏว่าการชำระเงินกู้ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปผลผลิตทั้งเงิน
คน และคอกเบี้ย การปล่อยเงินกู้แบบนี้ชาวไร่เรียกกันว่า "ตกชาวโปก" ชาวไร่เล็กๆ
นิยมใช้บริการเหล่านี้มาก เพราะเป็นแหล่งที่สะดวกกว่าแหล่งอื่น แม้ว่าจะเสียคอกเบี้ย
มากกว่าก็ตาม (แหล่งกู้เงินรองลงมาของกสิกรโคแก่ ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ท้องถิ่น
ธนาคารเพื่อการเกษตรและกสิกร และญาติพี่น้องตามลำดับ) - อย่างไรก็ตามพอลูกของดิน
นับว่ามีความสำคัญมากโดยเฉพาะในเขตที่การคมนาคมไม่สะดวก พอลูกของดินบางส่วน
ออกมาตั้งหน่วยรับซื้อชาวโปกในเขตศูนย์กลางแห่งใดแห่งหนึ่งไกลเขตการผลิต ในการ
ขายชาวโปกโดยกสิกรเป็นฝ่ายออกค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าขนส่ง ค่าแรงงาน หรือค่าสีชาว
โปก จากการวิจัยของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ฯลฯ ปรากฏว่าค่าใช้จ่ายที่กสิกร
ต้องเสียเองนั้นประมาณดังนี้ละ 75 บาท (ค่าขนส่ง 42 บาท ค่าสีเมล็ด 33 บาท)

2. พอลูขายส่ง พอลูขายส่งมักจะมาตั้งหน่วยรับซื้อตามตลาดหรือชุมชน
บริเวณแหล่งผลิต พอลูขายส่งในท้องถิ่นไม่นิยมปล่อยเงินกู้ ดังนั้น จึงตั้งร้านเพื่อคอย
ซื้อจากชาวไร่ที่นำมาขายหรือจากพอลูคนกลางหรือนายทุนประจำท้องถิ่นอีกทอดหนึ่ง

3. พอลูจร เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพอลูคนอกท้องถิ่น คือพอลูชาวโปกที่ไป
รับซื้อชาวโปกตามไร่ และตามบริเวณแหล่งผลิตชาวโปกของกสิกรที่ไม่มียุ้งฉาง และมี
ปริมาณไม่มากนัก พอลูพวกนี้จะตระเวนออกมารับซื้อชาวโปกจากชาวไร่รายเล็ก ๆ ที่อยู่
ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก เมื่อรวบรวมผลผลิตโคจำนวนมากแล้วก็จะนำมาขายให้
ผู้ส่งออกหรือตัวแทนรับซื้อชาวโปกในระดับอื่นต่อไป

4. แหล่งรวมชาวโปกที่ อ.ท่าเรือ จ. พระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์กลางการ
ค้าชาวโปกที่สำคัญที่สุด เพราะ ณ อ.ท่าเรือนี้ จะเป็นแหล่งที่พอลูของดินระดับต่าง ๆ
จะนำชาวโปกมาขายให้แก่ตัวแทนของผู้ส่งออกซึ่งจะมาตั้งหน่วยรับซื้อหรือขายให้แก่ตัวแทน
พอลูนายหน้าในกรุงเทพฯ ซึ่งจะรวบรวมชาวโปกส่งเข้ามาในกรุงเทพฯ เพื่อบริการส่ง
ออก

5. พอลูนายหน้าในกรุงเทพฯ พอลูลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทน

ของพอกาในท้องถิ่นที่จะเสนอขายชาวโศคให้แก่มุสส่งออก พร้อมทั้งแจ้งชาวสารการเคลื่อน
ไหวในเรื่องราคาหรืออื่น ๆ ให้แกพอกาคคนกลางในท้องถิ่นโดยรับค่าบริการในอัตราส่วน
ร้อยละ ของราคาชาวโศคที่ขายได้

อย่างไรก็ตาม พอกานายหน้าในกรุงเทพฯ บางส่วนได้ส่งตัวแทนไปตั้งหน่วยรับ
ซื้อชาวโศค ณ แหล่งรวมชาวโศค อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา เพื่อขายให้มุสส่ง
ออกโดยตรง

ราคาที่ถูกสิทธิได้รับเมื่อขายชาวโศคให้แกพอกาคคนกลาง

พอกาคคนกลางซื้อชาวโศคจากกสิกรมักจะมีปัจจัยต่อไปนี้ในการกำหนดราคาโดย
เรียงลำดับความสำคัญคือ¹

1. ราคาของตลาดในวันนั้น
2. ความชื้นและคุณภาพของชาวโศค
3. พอกากำหนดราคาให้เอง

นอกจากปัจจัยดังกล่าวอาจมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น กสิกรอาจกำหนดราคาให้พอกา
หรือพอกาและกสิกรต่างตกลงด้วยกันทั้งสองฝ่าย เป็นต้น

ราคาของตลาดชาวโศคในวันนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจาก
ลักษณะที่ดิน ภูมิอากาศ ปุ๋ย ปริมาณน้ำฝน ศัตรูพืช ความต้องการของตลาดภายใน
ประเทศและในตลาดโลก นอกจากนี้ราคายังเคลื่อนไหวตามฤดูกาลด้วย กล่าวคือระยะ
ที่ราคาชาวโศคจะสูงเริ่มจากเดือนมีนาคมจนถึงเดือนพฤษภาคมซึ่งเป็นเดือนที่ส่วนมาก

¹ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ฯ กรมส่งเสริมสหกรณ์และคณะเศรษฐ
ศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรฯ "การประชุมสัมมนาเรื่องการค้าชาวโศค
ของสหกรณ์และการวิจัยเรื่องตลาดชาวโศคของสหกรณ์ในประเทศไทย ปี 2515 - 2516
หน้า 176 และ 186, ปี 2516

มีราคาสูงสุด เดือนที่ชาวโพงมีราคาต่ำสุดได้แก่เดือนกันยายนและเดือนตุลาคม สาเหตุที่ทำให้ราคาสูงขึ้นเพราะเป็นเดือนที่อยู่ในระยะที่กำลังปลูกชาวโพง กสิกรจึงมีชาวโพงอยู่ในมือ น้อย ในขณะที่เดียวกันระยะนั้นเป็นระยะที่ตลาดต่างประเทศต้องการซื้อชาวโพงจากไทย มาก เพราะชาวโพงมีเบอร์ เช่นกันความชื้นต่ำจึงทำให้ราคาชาวโพงสูงขึ้นในระยะเวลา ดังกล่าว ส่วนในเดือนที่ราคาต่ำลงนั้น เป็นเพราะตรงกับระยะที่มีการเก็บเกี่ยวชาวโพง ปริมาณชาวโพงที่ออกสู่ตลาดจึงมีมากกว่าปกติและเป็นระยะที่มีอากาศชื้นเพราะเป็นต้นฤดู ฝน ประกอบกับการซื้อชาวโพงจากต่างประเทศในระยะนี้มีน้อย ทำให้ราคาชาวโพง ตกต่ำลง บางครั้งราคาที่สูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการเก็งกำไรในอนาคต กสิกรบางส่วนจำเป็นต้องขายชาวโพงแม้จะได้อาชีพต่ำ เนื่องจากถึงเวลาต้องนำเงินไปชำระหนี้ค้ำชื้อผูกพัน และคนก็ไม่ยุ่งฉางเก็บรักษา

ความชื้นและคุณภาพของชาวโพง

ความชื้น ตามมาตรฐานทั่ว ๆ ไปชาวโพงจะต้องมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 20 - 21¹ พอคาคกลางจึงให้ราคาสูง

คุณภาพชาวโพง การตรวจสอบคุณภาพใช้เครื่องวัดความชื้นเป็นมาตรฐานในการรับซื้อ ในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ให้กำหนดคุณภาพไว้ 3 ระดับคือ ชาวโพงแห้งให้ราคาสูง ชาวโพงปานกลางให้ราคารองลงมา ชาวโพงเปียกให้ราคาต่ำ สิ่งปลอมแปลงที่ปนมากับชาวโพง เช่น พลาสติกเป็นปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณาไปกับการรับซื้อ

พอคากำหนดราคาเอง การกำหนดราคาซื้อชาวโพงนอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้ว ในบางครั้งราคายังขึ้นอยู่กับความเห็นของพอคางเองส่วนหนึ่ง ราคาที่รับซื้อจึงอาจไม่ยุติธรรม

¹ ต้นนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมชุมสหกรณ์ฯ กรมส่งเสริมสหกรณ์และคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตร "การประชุมสัมมนาเรื่องการค้าชาวโพงของสหกรณ์และการวิจัยเรื่องตลาดชาวโพงของสหกรณ์ในประเทศไทย ปี 2515 - 2516 หน้า 176 และ 186 , ปี 2516

นัก ถ้าพอลามุงหวังประโยชน์ของคนเป็นใหญ่โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและชนิดของข้าวโพค
เลยแม้ว่าราคาจะต่ำมากบางครั้งก็ถือกรรมมีความจำเป็นต้องขาย เพราะไม่มีที่เก็บรักษาหรือ
ต้องการใช้เงินหรือหวังพึ่งพอลาคคนกลางในอนาคต เป็นต้น นับว่ากสิกรอยู่ในฐานะเสีย
เปรียบมากในการต่อรอง

2.2 จากกสิกรผ่านสหกรณ์ท้องถิ่นไปยังชุมนุมสหกรณ์ฯ

เพื่อมิให้ชาวโพคผ่านมือพอลาคคนกลางประเภทต่าง ๆ หลายชั้นถึงกลวามาแล้ว
ในตอนนั้น จึงได้มีการรวมทุนกันระหว่างเกษตรกรโดยได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลจัด
ตั้งสหกรณ์ขึ้นเพื่อทำหน้าที่แทนคนกลางในตลาดเสียเอง ฉะนั้น การค้าข้าวโพคโดยผ่าน
สหกรณ์จะเป็นทางตรงที่ชาวโพคเคลื่อนผ่านสมาชิกถึงชุมนุมสหกรณ์ฯ แนวความคิดในการ
จัดตั้งสหกรณ์ก็เพื่อช่วยเหลือสมาชิกอันใดแก่ กสิกรผู้ผลิตให้หลุดพ้นจากการถูกกดราคา
ผลิตภัณฑ์ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ เช่น การถูกเบียดบังในเรื่องการชิง ตวง จากพอลาคคน
กลาง ในการดำเนินการโดยระบบสหกรณ์นั้นจะแบ่งหน้าที่เป็น 2 อย่างคือ

1. การรวบรวมข้าวโพคในแหล่งผลิต
2. การติดต่อกับตลาดต่างประเทศ

จะเห็นได้ว่าสหกรณ์เข้ามาในตลาดข้าวโพคถึงกลวานั้นในฐานะคนกลางประเภท
หนึ่ง เช่นเดียวกับพอลาคคนกลางโดยทั่วไปนั่นเอง กล่าวคือสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ซื้อและ
ผู้ขาย เอกลักษณะสำคัญที่ทำให้สหกรณ์ต่างจากพอลาคคนกลาง คือ สหกรณ์มีจุดมุ่งหมายที่
สำคัญคือ คำเนนการเพื่อรักษาผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ให้กลับไปสู่สมาชิกของตนอื่นจะทำ
ให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

การรวบรวมข้าวโพคในแหล่งผลิตของสหกรณ์

สหกรณ์ท้องถิ่นและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้ทำหน้าที่ในช่วงนี้ สหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในเขต
อำเภอเรียกว่า สหกรณ์ท้องถิ่น ส่วนสหกรณ์ที่ตั้งในเขตจังหวัด เรียกว่าสหกรณ์จังหวัด
จะตั้งในเขตจังหวัดหรืออำเภอที่ปลูกข้าวโพคจำนวนมาก สหกรณ์บางท้องถิ่นอาจขยายสาขา
ออกไปจากที่ทำการเพื่อให้ได้ใกล้กับเกษตรกรยิ่งขึ้น ในปีการผลิต 2518

ประเทศไทยมีสหกรณ์ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมข้าวโพดอยู่รวม 550 สหกรณ์แหล่งในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สหกรณ์เหล่านั้นนอกจากจะรับซื้อข้าวโพดแล้วยังรับซื้อพืชผลชนิดอื่น เช่น ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ฝ้าย แต่มีปริมาณเป็นจำนวนเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณรับซื้อข้าวโพด

การรวบรวมข้าวโพดจากสหกรณ์ผู้เป็นสมาชิกถ้าได้ปริมาณไม่เพียงพอที่จะส่งไปจำหน่ายต่างประเทศชุมนุมสหกรณ์ฯ จะรวบรวมจากผู้ผลิต รัฐวิสาหกิจ ส่วนพ่อค้าหรือบริษัทเอกชนนั้นให้พิจารณาซื้อเป็นอันดับสุดท้าย วิธีการซื้ออาจซื้อด้วยเงินสดทั้งวิธีซื้อขาดและรับฝาก การรวบรวมข้าวโพดนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นและสหกรณ์จังหวัดจะได้รับจัดสรรโควตา (หลักเกณฑ์การจัดสรรโควตาคู หน้า 68) โดยชุมนุมสหกรณ์จะแจ้งให้ทราบภายในระหว่างเดือนมกราคมถึงตุลาคม (ส่วนมากปลายเดือนกันยายน) เมื่อสหกรณ์ทราบปริมาณข้าวโพดที่ตนได้รับจัดสรรก็จะรวบรวมข้าวโพดจากสมาชิกของตนให้ครบตามปริมาณโควตาชุมนุมสหกรณ์ฯ จะกำหนดราคารับซื้อโดยอาศัยปัจจัยดังนี้

1. ความชื้นและคุณภาพของข้าวโพด
2. ราคาที่ชุมนุมสหกรณ์แจ้งไป
3. ราคาในตลาดวันนั้น
4. ราคาตลาดวันก่อน
5. ราคาที่กรุงเทพฯ

สำหรับราคาที่ชุมนุมสหกรณ์แจ้งไปนั้นสหกรณ์จะได้รับภายในวันที่ 5 ถึง 10 ของแต่ละเดือน สหกรณ์จะกองส่งมอบผลผลิตให้แก่ชุมนุมสหกรณ์อย่างช้าภายในวันที่ 5 ของเดือนถัดไป (เช่น โควตาเดือนกันยายนจะส่งมอบไม่เกินวันที่ 5 ของเดือนตุลาคม) โดยขนไปส่งมอบที่ไซโลกรุงเทพฯ ส่วนราคาที่สหกรณ์ได้รับคือราคาส่งออก (FOB) หักค่าจัดการของชุมนุมสหกรณ์ร้อยละ 2 การซื้อข้าวโพดของสหกรณ์นั้นส่วนใหญ่สหกรณ์จะรับซื้อข้าวโพดจากสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกก่อนและราคาที่กสิกรได้รับมักจะมีสูงกว่าราคาในตลาดเล็กน้อยหรืออย่างน้อยก็ต้องเท่ากับราคาในตลาด ในการชำระเงินสหกรณ์จะ

จ่ายให้คนที่ไปรับมอบสินค้าซึ่งบางครั้งอาจชำระล่าช้าไปบ้างประมาณ 2-10 วัน ส่วน สหกรณ์ที่จ่ายเงินล่วงหน้าก่อนมีน้อย สำหรับการส่งมอบนั้นนักธุรกิจก็สามารถส่งมอบให้ตรง เวลาตามที่สหกรณ์ของการเสมอ ชุมชุมสหกรณ์ไม่ได้กำหนดความชื้นข้าวโพดตามคุณภาพ แต่จะใช้ระดับความชื้นไม่เกินร้อยละ 20-21 เป็นตัวกำหนดคุณภาพของข้าวโพดที่ส่งมอบ

ค่าใช้จ่ายในการขาย

ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องออกในการขายข้าวโพดให้สหกรณ์มี 2 อย่าง คือ ค่าขนส่ง และค่าแรงงานหรือค่าสีข้าวโพด สหกรณ์จะนำเครื่องสีไปบริการถึงที่แล้วจะคิดค่าสีจาก สหกรณ์ จากการสำรวจปี 2515/16 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันอื่น พบว่าการขายข้าวโพดให้สหกรณ์จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองประมาณดังนี้ละ 61 บาท (ประกอบค่าน้ำมัน 28 บาทและค่าสีเมล็ด 33 บาท) ซึ่งเมื่อเทียบกับการขายให้พ่อค้า กนกลางกลีกรจะต้องจ่ายเพิ่มเป็นต้นละ 75 บาท (ประกอบค่าน้ำมัน 42 บาท และค่า สีเมล็ด 33 บาท) เหตุที่ค่าขนส่งแพงกว่าเนื่องจากพ่อค้ามีอุปกรณ์การขนส่ง เช่น รถ บรรทุก รถไถ บริการโคสะควากกว่า เรื่องการขนน้ำหนักของสหกรณ์ปรากฏว่าเที่ยงตรง ปราศจากการคดโกง อย่างเช่นกลีกรประสบจากการขายให้พ่อค้าคนกลางอันเป็นสาเหตุ จูงใจอย่างหนึ่งทำให้กลีกรอยากขายผลผลิตให้สหกรณ์นอกจากเรื่องการประหยัดค่าใช้จ่าย ในการขาย

การติดต่อพ่อค้าขายกับต่างประเทศของสหกรณ์

ชุมชุมสหกรณ์จะส่งข้าวโพดไปขายให้แก่สหกรณ์ญี่ปุ่น คือ ZEN NOH เท่านั้น โดยสหกรณ์ไทย ญี่ปุ่นจะได้มีการประชุมตกลงกันปีละครั้งโดยผลักดันเป็นเจ้าภาพ ใน อนาคตชุมชุมสหกรณ์ฯ ยังมีโครงการจะขยายการค้ากับฮ่องกงและสิงคโปร์ด้วย ปัจจุบัน นี้ชุมชุมสหกรณ์ค้ากับญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียว เพราะมีปัญหาการรวบรวมข้าวโพดและขาด แคลนเงินทุน ข้าวโพดที่ขายให้ญี่ปุ่นนั้นประมาณร้อยละ 20 เป็นข้าวโพดบรรจุกระสอบ ผานโซโลอีกร้อยละ 80 เป็นข้าวโพดไม่บรรจุกระสอบผานโซโลและกำหนดราคาซื้อขายราคา ทั้งสิ้น เมื่อถึงเวลาส่งมอบข้าวโพดแล้วทางญี่ปุ่นจะเป็นฝ่ายจัดหาเรือมารับเอง

และส่วนใหญ่ก็เป็นเรือญี่ปุ่นทั้งสิ้น¹

¹ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ฯ การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย
จำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์และคณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ "การประชุมสัมมนา
เรื่องการค้าข้าวโพคของสหกรณ์ ผลการวิจัยเรื่องตลาดข้าวโพคของสหกรณ์ในประเทศไทย
ไทย ปี 2515/2516" โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ฯ พระนคร, หน้า 192, ปี 2516

ตลาดต่างประเทศ

ในบรรดาประเทศผู้นำข้าวโพดที่สำคัญของโลกมี 11 ประเทศ (ดังปรากฏในตาราง 5 นั้น) ตลาดข้าวโพดของไทยในต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตเอเชียตะวันออกไกล ตลาดข้าวโพดของไทยทั้งหมดได้แสดงไว้แล้วดังปรากฏในตาราง 9 จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ตลาดมีข้อตกลง ส่วนใหญ่ทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดกับประเทศไทยทุกปีและปริมาณการซื้อข้าวโพดของตลาดประจำปีมีปริมาณร้อยละ 40-50 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ประเทศลูกค้าในตลาดมีข้อตกลงได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐจีน

2. ตลาดอื่น ๆ ได้แก่ประเทศในเขตตะวันออกกลางเป็นส่วนใหญ่ เช่น สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย อิหร่าน คูเวต รัสเซียฟิลิปปินส์ ปริมาณการส่งออกให้แก่ประเทศเหล่านี้มีเพียงประมาณร้อยละ 50-60 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ปริมาณขายให้แก่ประเทศต่าง ๆ แสดงไว้ในตาราง 9

ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นนับว่าเป็นตลาดข้าวโพดสำคัญที่สุดของประเทศ การค้าข้าวโพดระหว่างไทยกับญี่ปุ่นได้เริ่มในปี 2494 โดยญี่ปุ่นสั่งข้าวโพดจากไทยจำนวน 4,867 ตัน ต่อจากนั้นการค้าข้าวโพดระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก็ได้เพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี 2503 ประเทศไทยส่งข้าวโพดออกไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวน 411,033 ตัน หรือร้อยละ 79.41 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดในปีดังกล่าวและในปี 2509 ไทยส่งข้าวโพดให้ญี่ปุ่นได้ถึง 826,289 ตัน หรือร้อยละ 65.5 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด สำหรับในช่วงปี 2510- 2514 ข้าวโพดที่ขายให้ญี่ปุ่นมีปริมาณลดลงบ้าง (ตาราง 9) ¹ เนื่องจากสาธารณรัฐจีนได้เข้ามาเป็นตลาดที่สำคัญแห่งใหม่และให้ราคาค่อกว่าญี่ปุ่น ผู้ส่งออกจึงสนใจ

¹ สายัณห์ ปรวิศกร การค้าข้าวโพดและอุปสงค์ในตลาดที่สำคัญของประเทศไทย
วิทยานิพนธ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 5
ประเทศผู้นำเข้าข้าวโพดที่สำคัญ

ปริมาณ : ล้านตัน

ประเทศ	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517
สหภาพโซเวียต	0.26	0.49	0.30	8.81	4.10	5.40	3.40
เยอรมันตะวันตก	2.46	1.83	2.60	3.28	3.28	3.49	5.38
ฝรั่งเศส	0.49	0.47	0.46	0.44	0.25	0.37	0.24
เบลเยียม	1.03	1.14	1.36	1.50	1.49	1.45	1.48
อิตาลี	4.89	4.32	4.22	4.52	4.84	5.01	4.24
เนเธอร์แลนด์	2.35	1.97	2.46	2.76	2.44	3.92	4.39
ฮ่องกง	0.14	0.16	0.16	0.17	0.13	0.16	0.15
ญี่ปุ่น	5.14	5.49	6.02	5.01	6.05	7.77	7.93
สิงคโปร์	0.22	0.20	0.14	0.17	0.28	0.28	0.34
มาเลเซีย	0.11	0.19	0.21	0.22	0.22	0.35	0.18
เกาหลีใต้	0.009	0.11	0.21	0.31	0.37	0.57	0.44
ปริมาณนำเข้าของโลก	28.31	27.00	29.04	30.94	38.02	47.05	48.79

ที่มา เอกสารประกอบการประชุม เรื่อง "การพิจารณาเกี่ยวกับราคาข้าวโพดตกต่ำ ณ ห้องประชุมกระทรวงพาณิชย์ วันที่ 7 ก.ย. 19

ที่จะขายข้าวโพคให้สาธารณรัฐจีนเพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้ขายข้าวโพคให้ญี่ปุ่นได้เพียง 486,686 ตัน หรือร้อยละ 31.5 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดค¹ในปีหลังๆ คือระยะ 5 ปีหลังนี้ ปริมาณการนำเข้าของญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 5 ล้านตัน

นอกจากญี่ปุ่นจะเป็นตลาดข้าวโพคของไทยที่สำคัญแล้วยังเป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญสำหรับประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา อีฟริกาใต้ ฯลฯ แหล่งอุปทานที่สำคัญของญี่ปุ่นคือสหรัฐอเมริกา ปริมาณข้าวโพคที่ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2515-2518 มีปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 6
ประเทศผู้ซื้อข้าวโพคไทยที่สำคัญ

หน่วย: เมตริกตัน

ประเทศ	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518
ญี่ปุ่น	670,797	666,272	486,686	649,903	925,277	842,204	468,571	978,358	825,600
ไต้หวัน	143,993	395,475	450,498	447,299	377,098	502,775	311,217	467,996	109,758
มาเลเซีย	97,642	135,903	132,553	92,798	92,806	107,962	121,989	143,302	159,243
สิงคโปร์	131,639	186,826	188,856	109,706	169,513	225,959	132,759	351,341	516,022
ฮ่องกง	85,614	140,378	144,841	112,078	143,780	119,978	142,564	144,398	180,799
อื่น ๆ	26,296	33,344	141,780	36,171	219,987	44,741	169,335	216,181	345,659
รวม	1,145,981	1,558,198	1,544,814	1,447,955	1,873,461	1,843,619	1,386,374	2,301,374	2,147,281

ที่มา เอกสารประกอบการประชุม "การพิจารณาเกี่ยวกับราคาข้าวโพคตกต่ำ" ณ ห้องประชุมกระทรวงพาณิชย์ วันที่ 7 ก.ย. 19

ตาราง 7

ปริมาณข้าวโพคที่ผู้ป่นนำเขา

ปริมาณ : ล้านตัน

ประเทศ	2515	2516	2517	2518
สหรัฐอเมริกา	3.40	6.54	6.17	5.35
แอฟริกาใต้	1.18	0.59	0.36	0.92
ไทย	0.86	0.39	0.91	0.78
อื่น ๆ	0.61	0.25	0.50	0.42
รวม	6.05	7.77	7.94	7.47

ที่มา เอกสารประกอบการประชุม "การพิจารณาเกี่ยวกับราคาข้าวโพคตกต่ำ"
ณ ห้องประชุมกระทรวงพาณิชย์ วันที่ 7 ก.ย. 19

การทำสัญญาซื้อขายข้าวโพกระหว่างไทยกับญี่ปุ่นได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2502 นับว่าเป็นสัญญาซื้อขายข้าวโพกกับต่างประเทศเป็นประเทศแรก ปริมาณการนำเข้าข้าวโพกของญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากญี่ปุ่นมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพื่อให้ประชาชนโคบริโภคโปรตีนจากเนื้อสัตว์มากขึ้น อันเป็นผลทำให้ความต้องการข้าวโพกเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ความต้องการข้าวโพกเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น ทำแป้งข้าวโพก น้ำมันข้าวโพก ฯลฯ ก็กำลังขยายตัวเช่นกัน ทำให้ปริมาณการนำเข้าข้าวโพกจะเพิ่มขึ้น นโยบายดังกล่าวนี้ทำให้ญี่ปุ่นเกิดความวิตกว่าจะหาแหล่งซื้อข้าวโพกได้ยากในอนาคต รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้กำหนดโครงการพัฒนาและการนำสินค้าซึ่งเรียกว่า Develop and Import Program โดยมีสาระสำคัญเพื่อแสวงหาแหล่งใหม่ ๆ ที่จะสามารถกระจายผลผลิตอาหารและวัตถุดิบคือเมล็ดธัญพืชเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ให้แก่ญี่ปุ่นและเพื่อเป็นหลักประกันว่าญี่ปุ่นจะมีแหล่งวัตถุดิบหลาย ๆ แหล่งพอเพียงแก่ความต้องการของประเทศ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้โครงการนี้สำเร็จได้คือการร่วมลงทุนในการผลิตกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม ติมอร์ เซม บราซิล อาร์เจนตินา เม็กซิโก ทั้งในด้านเงินทุน วิชาการและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ โดยเน้นหนักในกานโครงการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตทางเกษตร สำหรับประเทศไทย ญี่ปุ่นมิได้ร่วมทุนและให้ความร่วมมือในการเพาะปลูกแต่อย่างใด เพียงแต่ทำสัญญาซื้อขายข้าวโพกจากไทยทุกปีเท่านั้น

¹ ฝ่ายนโยบายการค้าในต่างประเทศ กองนโยบายการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ "แนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการค้าข้าวโพกไทย" กุมภาพันธ์ 2518

ตารางที่ 8

เปอร์เซ็นต์ของชาวโพกรรมที่อุปนํ้าเข้าจากประเทศต่าง ๆ ปี 2503-2514

ปี	สหรัฐอเมริกา	สหภาพอัฟริกาใต้	ไทย	อาเจนตินา	อื่น ๆ	รวม
2503	14	19	23	31	13	100
2504	29	24	25	15	17	100
2505	45	37	10	2	16	100
2506	40	29	16	3	12	100
2507	48	19	22	-	11	100
2508	67	1	17	-	15	100
2509	62	-	21	-	17	100
2510	40	18	18	2	22	100
2511	49	26	12	-	13	100
2512	62	12	8	3	15	100
2513	73	6	9	7	5	100
2514	54	14	18	5	9	100
2515*	56	19	14	**	11	100
2516*	84	8	5	**	3	100
2517*	77	5	12	**	6	100
2518*	72	12	10	**	6	100

- น้อยกว่า 1 หรือไม่มีการนำเข้า
 - * จำนวนจากตาราง 2
 - ** ปริมาณการนำเขารวมอยู่ในประเทศอื่น ๆ
- ที่มา จำนวนจากตารางที่ 133 ในหนังสือ The 1971 Agricultural Data for The Far East and Oceania, USDA. P. 121.

ตาราง 9

ปริมาณข้าวโพคไทยส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ ปี 2491-2518

เมตริกตัน

ปี	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐจีน	สิงคโปร์	ฮ่องกง	มาเลเซีย	อื่น ๆ
2493	-	-	10,611	723	174	1,122
2494	4,867	-	12,822	244	95	4,534
2495	10,213	-	14,186	449	95	219
2496	12,736	-	19,150	1,380	1,422	23
2497	30,243	-	5,814	732	150	37
2498	17,823	-	10,603	33,922	3,719	2,119
2499	36,611	-	12,859	18,225	5,202	8,593
2500	36,393	-	9,856	2,925	4,604	10,829
2501	129,683	-	14,880	3,879	4,354	10,118
2502	138,960	-	18,384 (877)	10,170 (294)	8,259 (470)	12,657 (8)
2503	411,033	2,052	36,691 (1,250)	11,641 (314)	13,672 (1,069)	42,289
2504	338,346	719	82,578 (161)	44,884 (1,373)	14,372 (446)	88,316
2505	229,316	-	97,551 (5,270)	104,300 (1,390)	28,051 (5,033)	24,910 (20)
2506	453,414	9,911	88,702 (9,854)	113,253 (1,611)	46,142 (11,436)	56,063 (538)
2507	844,936	9,575	88,063 (14,289)	111,325 (3,246)	46,442 (13,126)	46,593 (1,250)
2508	559,749	8,990	96,518 (14,917)	65,099 (3,267)	57,662 (8,496)	23,135 (293)

ตาราง 9 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพคไทยส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ ปี 2511-2516

เมตริกตัน

ปี	ญี่ปุ่น	สาธารณรัฐจีน	สิงคโปร์	ฮ่องกง	มาเลเซีย	อื่น ๆ
2509	826,289	57,116	165,676 (23,416)	80,597 (3,741)	80,389 (15,451)	51,038 (410)
2510	670,797 (105)	143,993	131,369 (31,576)	85,614 (3,107)	86,066 (18,775)	27,873 (1,577)
2511	666,272 (613)	395,475	187,326 (41,314)	140,378 (9,778)	132,326 (24,288)	36,421 (1,164)
2512	486,686	450,498	188,456 (33,904)	144,841 (12,535)	128,460 (21,635)	145,874 (635)
2513	649,902 (214)	447,299	109,706 (30,412)	112,078 (20,658)	91,880 (22,685)	37,890 (2,522)
2514	925,277 (1,365)	322,098	169,513 (31,323)	156,882 (26,441)	91,618 (20,134)	221,175 (385)
2515	842,847	583,775	183,980	95,843	86,836	46,178
2516	438,483 33.57%	311,897 25.81%	159,829 12.24%	122,777 9.40%	102,739 7.87%	171,257 13.11%
2517	978,358 44.67%	467,996 21.38%	274,236 12.52%	138,673 5.97%	122,772 5.61%	216,274 9.87%
2518	826,459	119,788	510,651	128,281	105,319	389,811

ที่มา

กรมศุลกากร

หมายเหตุ

เป็นปริมาณที่รวมข้าวโพคบกด้วย และตัวเลขในวงเล็บเป็นปริมาณเฉพาะข้าวโพคบค
ปี 2515-2518 เป็นตัวเลขเฉพาะข้าวโพคเมล็ดไม่รวมข้าวโพคบค

ไต้หวัน

ปัจจุบันไต้หวันเป็นตลาดการค้าข้าวโพคที่สำคัญรองจากญี่ปุ่น ภูมิประเทศของไต้หวันส่วนใหญ่เป็นภูเขาไม่เหมาะสำหรับการเพาะปลูก ทำให้ไต้หวันหันไปเร่งพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพคเป็นส่วนผสมอยู่ในอาหารสัตว์ประมาณร้อยละ 50 ดังนั้นความต้องการข้าวโพคสำหรับใช้เป็นอาหารสัตว์จึงมีมากประมาณปีละ 1,500,000¹ ตัน ประเทศไทยเริ่มค้าข้าวโพคกับไต้หวันตั้งแต่ปี 2503 เหตุที่เพิ่งเริ่มค้ากับประเทศไต้หวันเพราะก่อนปี 2503 ปริมาณผลผลิตข้าวโพคของไทยมีน้อยมากกับทั้งมีลูกค้าประจำคือ ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย อยู่แล้ว ทำให้พ่อค้าข้าวโพคไม่กระตือรือร้นจะหาตลาดใหม่ พอปี 2505 ผลผลิตเริ่มสูงขึ้น คือ 600,000 ตัน ซึ่งมากกว่าปี 2502 เกือบเท่าตัว จึงขยายตลาดออกไปอีกและเริ่มขายข้าวโพคให้กับไต้หวันจำนวน 2,052 เมตริกตัน ต่อมาได้ขยายปริมาณการจำหน่ายไปเรื่อยจนถึงปี 2510 มีปริมาณข้าวโพคที่ส่งไปขายไต้หวันถึง 119,750 เมตริกตัน ไต้หวันจึงกลายเป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญรองจากญี่ปุ่นดังกล่าว

การค้าข้าวโพคกับประเทศไต้หวันในอดีต คือ ในระยะก่อนปี 2510 นั้น อยู่ในลักษณะจำกัดด้วยเหตุที่ไต้หวันมีนโยบายจำกัดสินค้าขาเข้า ต่อมารัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนผู้เลี้ยงสัตว์ให้มีวัตถุดิบสำหรับผลิตอาหารสัตว์ในประเทศอย่างเพียงพอ ในปี 2510 ไต้หวันจึงได้ยกเลิกข้อจำกัดและอนุญาตให้มีการนำข้าวโพคเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเสรี แต่ได้เก็บภาษีการนำเข้าร้อยละ 15 และเก็บภาษีเสริมโดยคิดราคาอีกร้อยละ 2.2²

¹ วารสารสมาคมพ่อค้าข้าวโพคและพืชพันธุ์ไทย กันยายน 2510 ฉบับปฐมฤกษ์ สภากรมพ่อค้าข้าวโพคและพืชพันธุ์ไทย หน้า 42-45

² กองเศรษฐกิจพาณิชย์ ฝ่ายนโยบายการค้าในประเทศ กองนโยบายพาณิชย์ "แนวทางแก้ไขและส่งเสริมการค้าข้าวโพคไทย ก.พ. 18 หน้า 15

ลักษณะการค้าข้าวโพดก่อนปี 2513 เป็นการกำแบบเสรี ในขณะที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีจำนวนไม่มาก การค้าจึงไม่มีปัญหา จนมาถึงปี 2512 ปริมาณซื้อขายได้เพิ่มขึ้นถึง 450,000 ตัน มูลค่าประมาณ 519 ล้านบาท ซึ่งทำให้ปริมาณผู้ซื้อและผู้ขายเพิ่มขึ้นมาก การซื้อขายในระยะนั้นจึงมักจะผิดสัญญากันเสมอ กล่าวคือ เมื่อตกลงเซ็นสัญญาซื้อขายกันแล้วราคาลดลงในขณะที่ส่งมอบสูงกว่าเดิม พอค้าผู้ส่งออกเห็นว่าหากตนจะไม่ยอมทำการส่งมอบหรือส่งมอบแต่เรียกกำไรให้เพิ่มราคาซื้อให้ และกรณีที่ราคาในขณะที่ส่งมอบต่ำกว่าเดิมผู้ซื้อจะไม่ยอมเปิดซอง/ใบหรือไม่ยอมเจรจาเรื่องมารับสินค้าหรือเจรจาขอลดราคาอีก เช่นนี้ทำให้เกิดกรณีพิพาทกันอยู่บ่อย ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ควบเหตุที่ยังไม่มีมาตรการที่จะควบคุมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ใ้หัวใจพิพาทนั้นทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในปี 2512 คณะผู้แทนไทยจึงได้ไปเจรจากองกลางแก้ไขปัญหานี้กับตัวแทนของไต้หวัน ทำให้เกิดมีหน่วยงานสำหรับควบคุมสมาชิกของตนในการซื้อขายข้าวโพดโดยหน่วยงานจัดซื้อข้าวโพดของรัฐบาล 3¹ หน่วยคือ

1. Central Trust of China
2. Taiwan Supply Bureau
3. China Trade and Development

ทั้ง 3 หน่วยงานนี้มีหน้าที่ทำสัญญาซื้อและเปิดซอง/ใบแก่ผู้ส่งออกของไทย ส่วนทางฝ่ายไทยมีกลุ่มผู้ส่งออกทั้งหมด 3 กลุ่ม โดยมีหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มทำหน้าที่รับผิดชอบในการทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดให้แก่หน่วยรับซื้อข้าวโพดของไต้หวันทั้ง 3 ราย และยังคงคณะผู้ทำงานขึ้นอีกชุดหนึ่ง เรียกว่า Thai Maize Import Working Group ให้เป็นคู่สัญญากับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้ทำงานคณะนี้ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยรับซื้อข้าวโพดของสาธารณรัฐจีนทั้ง 3 รายดังกล่าว ผู้แทนสมาคมโรงงานและสมาคมผู้นำเข้า

¹ สายันท์ ปรีวิตร "การค้าข้าวโพดและอุปสงค์ในตลาดที่สำคัญของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 50

อีก 3 สมาคม ผู้แทนสมาคมเดินเรือมีผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศสาธารณรัฐจีนเป็นหัวหน้าคณะ

วิธีการปฏิบัติในการควบคุมสมาชิกผู้ส่งออกไต้หวันกระทำดังนี้ คือ สมาชิกผู้ใดมีความประสงค์จะขอซื้อข้าวโพคจะต้องแสดงความจำนงต่อหน่วยจัดซื้อข้าวโพคไว้ หากปรากฏว่าสมาชิกรายใดไม่ปฏิบัติตามสัญญาจะถูกปรับเงินประกันแล้วนำมาชดเชยให้ผู้เสียหาย นโยบายควบคุมสมาชิกของแต่ละฝ่ายเช่นนี้ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นลดลงไปมาก การค้าข้าวโพคจึงเป็นไปได้โดยราบรื่นจนถึงปี 2518 เนื่องจากสภาพการทางการเมืองทำให้ความสัมพันธ์ทางการทูตของทั้งสองประเทศยุติลง สัญญาการค้าข้าวโพคของฤดู 2518/19 จึงมิได้ทำกันเมื่อต้นฤดูเช่นปีก่อน แต่ต่อมาไทยส่งผู้แทนไปเจรจาสัญญาอีกเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2518 โดยไม่มีข้าราชการของทั้งสองฝ่ายเกี่ยวข้องทำให้ปริมาณการส่งออกได้รับเพียง 210,000 ตัน เท่านั้น เนื่องจากไต้หวันได้ทำสัญญากับประเทศอื่น ๆ ไว้บางส่วน สำหรับในปีการจำหน่ายต่อมาถึงปี 2519/20 ที่ทั้งสองฝ่ายได้เจรจาทกลงซื้อขายกันถึง 450,000 ตัน จากตาราง 10 จะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งข้าวโพคออกไปยังประเทศไต้หวันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ไต้หวันนิยมข้าวโพคไทยมากกว่าข้าวโพคจากแหล่งอื่น เพราะข้าวโพคไทยมีคุณภาพดีกว่าข้าวโพคชั้น 3 ของสหรัฐอเมริกาและระยะทางขนส่งก็ใกล้กว่าด้วย

ตาราง 10

สถิติข้าวโพดไทยที่ส่งไปขายไต้หวัน

ปี	จำนวน (เมตริกตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2503	2,052	2
2504	719	1
2505	-	-
2506	9,911	12
2507	9,573	12
2508	8,990	11
2509	57,116	71
2510	143,993	163
2511	395,475	424
2512	450,498	519
2513	447,299	599
2514	322,090	398
2515	502,775	570
2516	311,247	691
2517	467,996	1,340
2518	119,758	355

ตลาดอื่น ๆ

ตลาดอื่น ๆ สำหรับการค้าข้าวโพคหมายถึงประเทศผู้ซื้อนอกจากญี่ปุ่นและไต้หวัน อันได้แก่ สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย เกาหลี และประเทศในแถบตะวันออกกลาง เช่น คูเวต ซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น

สิงคโปร์

สิงคโปร์นับว่าเป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญอันดับ 3 รองจากญี่ปุ่นและสาธารณรัฐจีน ปริมาณการจำหน่ายข้าวโพคไทยให้สิงคโปร์ในปี 2516 คิดเป็นร้อยละ 24.64 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด เทียบกับร้อยละ 12.52 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดในปี 2517 ปริมาณการส่งข้าวโพคในสิงคโปร์ในปี 2516 เมื่อเทียบกับปริมาณการส่งข้าวโพคออกให้แก่สิงคโปร์เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 1.50 ของปริมาณข้าวโพคที่ส่งออกเพิ่มขึ้นในปี 2516 เพราะสิงคโปร์นอกจากจะนำข้าวโพคไปใช้สำหรับผลิตอาหารสัตว์มากขึ้นแล้วยังนำข้าวโพคจากประเทศไทยไปเพื่อการส่งออกต่อให้ไต้หวันอีกด้วย แต่มีปริมาณไม่มากนักเมื่อเทียบกับปริมาณการนำเข้าทั้งหมด แหล่งอุปทานอื่น ๆ นอกจากไทยได้แก่สาธารณรัฐประชาชนเขมร พม่า จีนแดง อัฟริกาใต้ สาธารณรัฐประชาชนเขมรนับว่าเป็นแหล่งอุปทานข้าวโพคที่สำคัญของสิงคโปร์ซึ่งเป็นคู่แข่งของไทยในช่วงก่อนปี 2503 ปริมาณการนำเข้าข้าวโพคจากสาธารณรัฐเขมรนั้นมากกว่าปริมาณการนำเข้าจากไทย เพราะเหตุที่ในขณะนั้นผลผลิตข้าวโพคจากประเทศไทยยังมีน้อยและไทยได้ทำสัญญาส่งมอบข้าวโพคให้แก่ญี่ปุ่นด้วย จึงทำให้ไทยยังไม่สนใจส่งข้าวโพคไปยังประเทศอื่น ๆ จนกระทั่งในปี 2504 เป็นต้นไป ปริมาณการนำเข้าข้าวโพคเข้าจากไทยนับว่าเป็นปริมาณสูงที่สุดในบรรดาประเทศที่เป็นแหล่งอุปทานทั้งหมด คือ ประมาณร้อยละ 60-68 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด นับว่าสิงคโปร์เป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญของไทยที่ควรรักษาไว้ให้มั่นคงต่อไป

ฮ่องกง

แหล่งอุปทานข้าวโพคที่สำคัญของฮ่องกงส่วนใหญ่อยู่ในแถบเอเชียอาคเนย์ เหตุที่ฮ่องกงสนใจซื้อข้าวโพคในดินแดนส่วนนี้เพราะข้าวโพคในแถบนี้มีราคาถูกกว่าแหล่งอื่น เช่น สหรัฐอเมริกา หรือ สหภาพแอฟริกาใต้ ทั้งการขนส่งก็สะดวกและค่าระวางเรือถูกกว่า หลังจากปี 2504 เป็นต้นมา ฮ่องกงหันมาซื้อข้าวโพคไทยเพิ่มขึ้นเพราะผลผลิตในประเทศที่เป็นแหล่งอุปทานอื่น ๆ นอกจากไทยมีผลผลิตไม่คอยแน่นอน เช่น เขมร ภาวะการเมืองกำลังไม่สงบเรียบร้อย ในปี 2513 การสั่งซื้อข้าวโพคจากไทยกลับลดลงเพราะอินโดนีเซียเข้ามาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย อย่างไรก็ตามการผลิตข้าวโพคของอินโดนีเซียมักไม่สม่ำเสมอ และประชาชนบริโภคข้าวโพคเป็นอาหารประจำวัน ทำให้บางปีไม่สามารถส่งข้าวโพคออกได้ ปริมาณการส่งข้าวโพคออกของไทยไปยังฮ่องกงในระยะ 3 ปีหลัง ๆ คือ ปี 2516-18 เป็นจำนวนใกล้เคียงกันกับในปี 2518 ปริมาณการส่งข้าวโพคออกไปฮ่องกงเป็นร้อยละ 5.80¹ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด

มาเลเซียตะวันตก

ส่วนใหญ่ปริมาณนำเข้าของมาเลเซียตะวันตก (ไม่รวมซาราวักและซาบฮ์) จะนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตอาหารสัตว์และมีการส่งออกต่อไปยังประเทศอื่น ๆ ด้วย แต่ปริมาณการส่งออกต่อไม่มากนัก ในปี 2518 ประเทศไทยส่งข้าวโพคออกไปยังประเทศมาเลเซีย เป็นร้อยละ 5.08 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด พม่าเคยเป็นแหล่งอุปทานข้าวโพคที่สำคัญแห่งหนึ่งให้กับมาเลเซียในช่วงปี 2503-2506 ระหว่างร้อยละ 15 ถึง 21 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด แต่หลังจากนั้นความต้องการใช้ข้าวโพคของมาเลเซียเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่ความสามารถในการส่งข้าวโพคออกของพม่ากลับอยู่ในลักษณะคงตัว ทำให้สัดส่วนการนำเข้าข้าวโพคพม่าเข้าประเทศลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมดใน 2514 นอกจากนี้แหล่งอุปทานอื่น ๆ ของมาเลเซียยังมีเขมร เวียดนามและในช่วงปี 2510 คู่แข่งที่สำคัญของไทยให้แก่อินโดนีเซีย

^{1,2} กรมศุลกากร สถิติการส่งออกปี 2518

แหล่งอุปทานข้าวโพดที่สำคัญของสิงคโปร์ คือ ไทย เขมร พม่า จีนแคง
แอฟริกาใต้ ประเทศไทยนับว่าเป็นแหล่งอุปทานข้าวโพดที่สำคัญมากของสิงคโปร์

ตลาดอื่น ๆ

นอกจากสิงคโปร์ สองกึ่งแล้วตลาดอื่น ๆ ยังได้แก่สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย
และตลาดในเขตตะวันออกกลาง คือ คูเวตและซาอุดีอาระเบีย โชมาเลีย

สาธารณรัฐเกาหลีถือว่าเป็นตลาดจรรยา เกาหลีเริ่มซื้อข้าวโพดจากไทยเมื่อปี
2517 เป็นจำนวน 5,250 ตัน มูลค่า 14.40 ล้านบาท และปี 2518 ได้เพิ่มขึ้นเป็น
26,293 ตัน มูลค่า 83.2 ล้านบาท¹ ปรากฏว่าเกาหลีใช้วิธีการประมูลในการซื้อ
ข้าวโพดจากทั่วโลกจากแหล่งผลิตใหญ่ ๆ ส่วนใหญ่มีซื้อจากสหรัฐอเมริกาแม้ว่าไทยจะ
เสนอราคาประมูลต่ำกว่าชาวโพดสหรัฐก็ตาม แต่เนื่องจากเงื่อนไขในการชำระเงิน
ของสหรัฐได้เปรียบกว่าทางฝ่ายไทย กล่าวคือสหรัฐให้เครดิตระยะยาวกว่าจึงทำให้
สาธารณรัฐเกาหลีรับราคาประมูลของสหรัฐ

ประเทศในเขตตะวันออกกลางมีปริมาณซื้อเล็กน้อย ในระยะแรก ๆ คือ ช่วง
ก่อนปี 2518 ในช่วงครึ่งแรกของปี 2518 โชมาเลียมีปริมาณนำเข้าข้าวโพดจากไทย
ถึง 60.762² คูเวต และซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่น่าสนใจในการขายข้าวโพดให้
คือในช่วงครึ่งแรกของปี 2519 คูเวตนำเข้าข้าวโพดจากไทยถึง 13,585 ตัน มูลค่า
33.7 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.28 ส่วนซาอุดีอาระเบียซื้อจากไทยไปถึง
43,376 ตัน มูลค่า 105.8 ล้านบาท โดยปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 111.16 ส่วนมูลค่า
เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.59 และ 66.27 ตามลำดับ จึงคาดว่าคูเวตและซาอุดีอาระเบียจะ
เป็นตลาดข้าวโพดที่สำคัญของไทยในอนาคต

^{1,2} สภาทอการค้าแห่งประเทศไทย "ภาวะการค้าของประเทศไทยครึ่งแรกปี 2519"

ซึ่งสามารถครองตลาดได้ถึงร้อยละ 34¹ ของปริมาณข้าวโพคที่นำเข้าทั้งหมดในปี 2513 ในแง่คุณภาพข้าวโพคอินโคน์เซียสูข้าวโพคไทยไม่ไค อินโคน์เซียจึงถือเอาราคาเป็นนโยบายสำคัญในการแข่งขัน ทำให้มาเลเซียหันไปสนใจข้าวโพคอินโคน์เซียมากขึ้น

สิงคโปร์

สิงคโปร์นับว่าเป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญอันดับ 3 รองจากญี่ปุ่นและไต้หวัน ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าสิงคโปร์นอกจากนำข้าวโพคไปผลิตอาหารสัตว์มากขึ้นแล้วยังนำข้าวโพคจากประเทศไทยไปเพื่อการส่งออกเพื่อให้ไต้หวันอีกด้วย² แหล่งอุปทานสำคัญของสิงคโปร์ได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาชนเขมร ทั้งนี้เนื่องจากสามารถซื้อข้าวโพคจากแหล่งผลิตทั้งสองได้ในราคาถูกกว่าแหล่งผลิตอื่น ๆ เพราะการขนส่งทำได้สะดวกและค่าธรรมเนียมถูกกว่าซื้อจากประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลกที่อยู่ในทวีปอื่น จึงสนใจสั่งซื้อจากประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์³

ข้าวโพคที่นำเข้าของสิงคโปร์มีการนำข้าวโพคจากประเทศไทยเพื่อการส่งออก (Reexport) อีกส่วนหนึ่งด้วย คือทำหน้าที่เป็นนายหน้าสั่งซื้อข้าวโพคให้ประเทศอื่นอีกต่อหนึ่ง แต่จำนวนการส่งออกเป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณการนำเข้า ส่วนใหญ่ของปริมาณการนำเข้าใช้เป็นอาหารสัตว์ เช่น สุนัข สัตว์ปีก มากกว่าเพื่อการอุตสาหกรรม

¹ The Statistics of West Malaysia Exports & Imports

² สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย "ภาวะการค้าของประเทศไทยครั้งแรกของปี 2519"

³ สายันท์ ปรีวิตร "การค้าข้าวโพคและอุปสงค์ในตลาดที่สำคัญ" วิทยานิพนธ์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แหล่งอุปทานข้าวโพคที่สำคัญของสิงคโปร์ คือ ไทย เขมร พม่า จีนแคง
 อัฟริกาใต้ ประเทศไทยนับว่าเป็นแหล่งอุปทานข้าวโพคที่สำคัญมากของสิงคโปร์
ตลาดอื่น ๆ

นอกจากสิงคโปร์ สองกึ่งแล้วตลาดอื่น ๆ ยังได้แก่สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย
 และตลาดในเขตตะวันออกกลาง คือ คูเวตและซาอุดีอาระเบีย โชมาเลีย

สาธารณรัฐเกาหลีถือว่าเป็นตลาดจรรยา เกาหลีเริ่มซื้อข้าวโพคจากไทยเมื่อปี
 2517 เป็นจำนวน 5,250 ตัน มูลค่า 14.40 ล้านบาท และปี 2518 ได้เพิ่มขึ้นเป็น
 26,293 ตัน มูลค่า 83.2 ล้านบาท¹ ปรากฏว่าเกาหลีใช้วิธีการประมูลในการซื้อ
 ข้าวโพคจากทั่วโลกจากแหล่งผลิตใหญ่ ๆ ส่วนใหญ่มักซื้อจากสหรัฐอเมริกาแม้ว่าไทยจะ
 เสนอราคาประมูลต่ำกว่าข้าวโพคสหรัฐก็ตาม แต่เนื่องจากเงื่อนไขในการชำระเงิน
 ของสหรัฐได้เปรียบกว่าทางฝ่ายไทย กล่าวคือสหรัฐให้เครดิตระยะยาวกว่าจึงทำให้
 สาธารณรัฐเกาหลีรับราคาประมูลของสหรัฐ

ประเทศในเขตตะวันออกกลางมีปริมาณซื้อเล็กน้อย ในระยะแรก ๆ คือ ช่วง
 ก่อนปี 2518 ในช่วงครึ่งแรกของปี 2518 โชมาเลียมีปริมาณนำเข้าข้าวโพคจากไทย
 ถึง 60.762² คูเวต และซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่น่าสนใจในการขายข้าวโพคให้
 คือในช่วงครึ่งแรกของปี 2519 คูเวตนำเข้าข้าวโพคจากไทยถึง 13,585 ตัน มูลค่า
 33.7 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.28 ส่วนซาอุดีอาระเบียซื้อจากไทยไปถึง
 43,376 ตัน มูลค่า 105.8 ล้านบาท โดยปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 111.18 ส่วนมูลค่า
 เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.59 และ 66.27 ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าคูเวตและซาอุดีอาระเบียจะ
 เป็นตลาดข้าวโพคที่สำคัญของไทยในอนาคต

^{1,2} สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย "ภาวะการค้าของประเทศไทยครึ่งแรกปี 2519"

ระเบียบปฏิบัติและพิธีการส่งชาวโศคออกจำหน่ายต่างประเทศ

ชาวโศคเป็นสินค้ามาตรฐาน การค้าชาวโศคต้องมีการจดทะเบียนเป็นผู้ค้าสินค้ามาตรฐานและดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าของสำนักงานมาตรฐานสินค้า นอกจากนี้ยังเป็นสินค้าควบคุมตามพระราชบัญญัติซึ่งจะต้องยื่นคำขออนุญาตส่งออกนอกควบคุมสินค้า กรมการค้าต่างประเทศ อนึ่งชาวโศคยังเป็นสินค้าที่มีการกำหนดโควตาส่งออกซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบของสภาหอการค้าและกรมการค้าต่างประเทศอีกด้วย

ฉะนั้นการส่งชาวโศคไปต่างประเทศผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามระเบียบเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระเบียบในการจดทะเบียนเป็นผู้ค้าชาวออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน
2. ระเบียบของกระทรวงพาณิชย์ในการค้าชาวโศค
3. ระเบียบของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
4. พิธีการส่งออก

1. ระเบียบในการจดทะเบียนเป็นผู้ค้าชาวออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน

1. ชาวโศคเป็นสินค้าที่ถูกกำหนดให้เป็นสินค้ามาตรฐานในกรณีที่เป็นการส่งออกทางด่านศุลกากรกรุงเทพฯ ฉะนั้นผู้ที่ทำการค้าชาวโศคได้นั้นจึงจำเป็นต้องจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าชาวออกซึ่งเป็นสินค้ามาตรฐานชาวโศคจากสำนักงานมาตรฐานสินค้า กระทรวงพาณิชย์เสียก่อน ผู้ที่จะจดทะเบียนดังกล่าวได้จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 ถ้าเป็นนิติบุคคลต้องมีวัตถุประสงค์ในการค้าชาวออก ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นผู้ที่มีอาชีพทำการค้าชาวออก

1.2 เป็นสมาชิกของสมาคมการค้าที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมการค้า สินค้ามาตรฐานชนิดที่จดทะเบียนในกรณีที่ไม่ใช่สมาคมการค้าดังกล่าว ต้องเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

1.3 มีทุนที่ชำระแล้วหรือที่นำมาใช้ในการประกอบการพาณิชย์ไม่ต่ำกว่าสองแสนบาท

1.4 มีสำนักงานที่แน่นอนและเหมาะสมสำหรับใช้เป็นสำนักงานทำการค้าขาออก

1.5 มีพนักงานและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การดำเนินงานธุรกิจประจำสำนักงาน

1.6 ไม่เคยกระทำการใด ๆ ที่เป็นผลเสียหายแก่การค้าขาออก

1.7 ไม่เป็นผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ในทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งเป็นสินค้ามาตรฐานมาแล้วตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

1.8 ไม่เป็นผู้ที่ถูกสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนผู้ทำการค้าขาออกสินค้ามาตรฐาน

2. ผู้ประสงค์จะจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้าขาออกสินค้ามาตรฐานจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตามแบบพิมพ์ที่กำหนดไว้ต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้ากระทรวงพาณิชย์ พร้อมความเอกสารต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาดังต่อไปนี้

2.1 หลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์ หรือการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล รายชื่อกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อแทนหรือชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และสาขา

2.2 หนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัท

2.3 สำเนาบัญชีและบัญชีกำไรขาดทุนของรอบปีบัญชีครั้งล่าสุด

2.4 หลักฐานการครอบครองสำนักงาน

2.5 หลักฐานการมีเงินทุนตามข้อ 1.3

3. เมื่อสำนักงานมาตรฐานสินค้าได้รับคำขอจดทะเบียนแล้วก็จะตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบสถานที่สำนักงานตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบการค้า เมื่อเห็นว่าถูกต้องเรียบร้อยและสมควรให้เป็นผู้ทำการค้าขาออกสินค้ามาตรฐานได้ก็จะออกใบสำคัญแสดงการรับจดทะเบียน ให้ใบสำคัญดังกล่าวนี้มีอายุถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของแต่ละปีและต้องมีการต่ออายุได้ครั้งละ 1 ปี หากมีการเลิกทำการค้า ข้ายสำนักงานเปลี่ยนผู้จัดการหรือกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ผิดไปจากที่ใดจดทะเบียนไว้จะต้องแจ้งให้สำนักงานมาตรฐานสินค้าทราบภายใน 31 วัน

4. เมื่อได้รับอนุมัติให้จดทะเบียนได้แล้วก็เป็นผู้มีสิทธิทำการค้าขาออกสินค้ามาตรฐานได้

2. ระเบียบของกระทรวงพาณิชย์ในการค้าชาวโพล

ระเบียบการค้าชาวโพลที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดในปี 2520/21 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2520¹ เป็นต้นไปมีดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ทั่วไป

1.1 ในระเบียบนี้คำว่า "ชาวโพล" หมายความว่าชาวโพลที่เป็นเมล็ดและหมายความรวมถึงชาวโพลบดด้วย

1.2 การส่งชาวโพลออกโดยยานคานศุลกากรทั้งราชอาณาจักรเพื่อไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยมีกำหนดส่งออกจากประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2520 เป็นต้นไป ไม่ว่าจะเป็นการส่งไปยังประเทศใดจะได้รับอนุญาตก่อนเมื่อ

¹ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ แจ้งความกรมการค้าต่างประเทศเรื่อง "ระเบียบการอนุญาตให้ส่งชาวโพลออกไปจำหน่ายต่างประเทศปี 2520/21 (ฉบับแก้ไข)"

1.2.1 ผู้ที่จะได้รับอนุญาตต้องเป็นผู้ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า
รับจดทะเบียนให้เป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานชาวโศคเรียบร้อยแล้ว และให้
มีสถานที่เก็บชาวโศคเพื่อการส่งออก โดยแจ้งที่ตั้งของสถานที่เก็บตามแบบที่กรมการค้า
ต่างประเทศกำหนดและให้รายงานปริมาณชาวโศคที่มีอยู่ในสต็อกในวันสิ้นเดือนให้กอง
ควบคุมสินค้า กรมการค้าต่างประเทศทราบภายใน 7 วันนับจากวันสิ้นเดือนทุก ๆ เดือน

1.2.2 ต้องเป็นผู้ที่สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยรับรองว่าเป็น
ผู้สมควรได้รับการพิจารณาอนุญาตและได้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจำหน่ายชาวโศคไป
ต่างประเทศของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยที่กระทรวงพาณิชย์ให้ความเห็นชอบแล้ว

1.2.3 เป็นการขออนุญาตส่งออกไม่เกินปริมาณที่ผู้ขออนุญาตได้
รับจัดสรรส่วนแบ่งเพื่อการส่งออกจากกรมการค้าต่างประเทศไว้แล้วเท่านั้น

1.2.4 ขอส่งออกไปจำหน่ายในราคาไม่ต่ำกว่าที่กรมการค้าทาง
ประเทศได้กำหนดไว้สำหรับการส่งออกในระยะนั้น ๆ

1.3 ผู้ที่ควรได้รับอนุญาตตามระเบียบการนี้ ผู้ใดประสงค์จะทำการค้า
ชาวโศคไปต่างประเทศปี 2520/21 ให้แสดงความจำนงเป็นหนังสือขอรับการจัดสรรไว้
ตอกกองควบคุมสินค้ากรมการค้าต่างประเทศ ภายในระยะเวลาและตามแบบที่กรมการค้า
ต่างประเทศกำหนดและกรมการค้าต่างประเทศจัดสรรให้แก่ผู้ที่ควรได้รับอนุญาตที่ได้แสดง
ความจำนงไว้แล้วเต็มจำนวนตามสิทธิที่จะพึงได้รับทุก ๆ งวดที่มีการจัดสรรตลอดปี 2520/21
โดยมีต้องแสดงความจำนงขอรับการจัดสรรในงวดอีกด้วย ส่วนผู้ที่มิได้แสดงความจำนง
ไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนดจะไม่จัดสรรให้

ในกรณีที่ผู้แสดงความจำนงขอรับการจัดสรรรายใดได้รับจัดสรรเกินปริมาณ
ชาวโศคที่มีการค้าประกันไว้กับสภาหอการค้าฯ ผู้แสดงความจำนงรายนั้นจะต้องจัดให้มีการ
ค้าประกันดังกล่าวเพิ่มขึ้นอีกจนครบจำนวนส่วนที่ได้รับจัดสรรภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับ
แจ้งจากกรมการค้าต่างประเทศให้เพิ่มการค้าประกันนั้น มิฉะนั้นกรมการค้าต่างประเทศ
จะไม่อนุญาตให้ผู้นั้นส่งชาวโศคออกไปจำหน่ายต่างประเทศไม่ว่าจะส่งไปยังประเทศใด
ในเดือนนั้นและเดือนต่อ ๆ ไปตลอดจนปีต่อ ๆ ไปด้วย



1.4 ผู้ที่แสดงความจำนงขอรับการจัดสรรไว้แล้วตามขอ 1.3 เมื่อได้รับจัดสรรแล้วเป็นปริมาณเหนือขีดของปฏิบัติการส่งออกให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ทุกประการ

1.5 ผู้ที่ไม่มีสิทธิได้รับจัดสรรตามระเบียบนี้ให้คอยทำการส่งออกในระยะที่มีการปล่อยให้ส่งออกโดยเสรีซึ่งไม่มีการจัดสรรปริมาณต่อไป

2. การส่งชาวโศกออกไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโศกกับสหภาพการค้า

2.1 ผู้มีสิทธิแสดงความจำนงขอรับการจัดสรรส่งไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโศกกับสหภาพการค้า และมีสิทธิได้รับการจัดสรรต้องเป็นผู้ที่ได้ออกไปยังประเทศต่าง ๆ ในฤดูจำหน่ายปี 2519/20 คือระหว่างกรกฎาคม 2519 ถึง มิถุนายน 2520 มีปริมาณรวมกันไม่น้อยกว่า 6,000 เมตริกตัน

2.2 ผู้มีสิทธิได้รับการจัดสรรให้ส่งชาวโศกไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโศกกับสหภาพการค้าตามขอ 2.1 ต้องแสดงความจำนงขอรับการจัดสรรเพื่อส่งออกไปยังประเทศนั้น ๆ ทุกประเทศสำหรับทุกงวด เริ่มตั้งแต่งวดเดือนแรกตลอดไปจนถึงงวดเดือนสุดท้ายที่มีการจัดสรร และมีพันธะต้องรับส่วนจัดสรรและส่งชาวโศกไปยังประเทศนั้น ๆ ให้ครบจำนวนที่ได้รับจัดสรรทุก ๆ งวด ตลอดอายุของข้อตกลงที่สหภาพการค้า มีอยู่กับประเทศนั้น ๆ ถ้าผู้ใดไม่แสดงความจำนงขอรับการจัดสรรและไม่รับส่วนจัดสรรหรือมิได้ออกไปส่งชาวโศกตามพันธะดังกล่าวในงวดใดงวดหนึ่งก็ตาม กรมการค้าต่างประเทศจะถือว่าผู้นั้นได้สละสิทธิที่จะรับการจัดสรรชาวโศกส่งออกไปยังประเทศนั้น ๆ ในงวดนั้นและในงวดต่อไปและในปีต่อไป และกรมการค้าต่างประเทศจะไม่อนุญาตให้ผู้นั้นส่งชาวโศกออกไปจำหน่ายต่างประเทศไม่ว่าจะส่งไปยังประเทศใด ในเดือนนั้นและเดือนต่อ ๆ ไป ตลอดจนปีต่อ ๆ ไปด้วย

3. วิธีการจัดสรร

การจัดสรรปริมาณชาวโศกที่จะอนุญาตให้ส่งออกไปต่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศจะดำเนินการดังนี้

3.1 ในการจัดสรรปริมาณข้าวโพดส่งไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับสภาหอการค้า จะจัดสรรให้เฉพาะผู้มีสิทธิได้รับการจัดสรรตามข้อ 2.1 เท่านั้นและในการจัดสรรสำหรับส่งไปประเทศญี่ปุ่น กรมการค้าต่างประเทศจะจัดสรรให้ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ก่อนตามปริมาณที่ได้มีการตกลงซื้อขายกับสหพันธ์สหกรณ์ของญี่ปุ่นไว้แล้ว ส่วนจำนวนที่เหลือจะจัดสรรให้แก่ผู้มีสิทธิรายอื่น ๆ ตามระเบียบ

3.2 การจัดสรรจะแยกปริมาณที่จัดสรรออกเป็นส่วน ๆ คือ ส่วนที่ส่งไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับสภาหอการค้า แต่ละประเทศ และส่วนที่ส่งไปยังประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศที่มีข้อตกลงดังกล่าวรวมกัน

3.3 ปริมาณที่จัดสรรในแต่ละงวดจะจัดสรรให้ตามอัตราส่วนของปริมาณข้าวโพดที่ผู้แสดงความจำนงขอรับการจัดสรรได้ส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ รวมกันทุกประเทศในฤดูจำหน่ายปี 2519/20 (กรกฎาคม 2519 - มิถุนายน 2520) โดยถือตัวเลขปริมาณข้าวโพดที่แต่ละรายส่งออกซึ่งได้รับรายงานจากสภาหอการค้า เป็นหลัก ส่วนการส่งข้าวโพดบดออกหรือการส่งข้าวโพดออกทางคานสุลกากรในสวนภูมิภาค ถือตัวเลขปริมาณส่งออกจากหลักฐานการส่งออกที่นำมาแสดงต่อกองควบคุมสินค้ากรมการค้าต่างประเทศ

3.4 รายใดได้รับส่วนจัดสรรเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับสภาหอการค้า ประเทศใดประเทศหนึ่งต่ำกว่า 100 เมตริกตันในงวดใด จะไม่จัดสรรให้ส่งออกไปยังประเทศนั้นในงวดนั้น แต่จะนำไปจัดสรรชกเชยให้รวมกับส่วนจัดสรรของรายเดียวกันในงวดถัดไป และเมื่อรวมกันแล้วจะมีปริมาณที่ได้รับจัดสรรสำหรับรายนั้นไม่ต่ำกว่า 100 เมตริกตัน

3.5 จำนวนที่ไม่ได้จัดสรรให้ตามข้อ 3.4 จะนำไปจัดสรรแบ่งให้แก่รายอื่น ๆ เท่า ๆ กันและในงวดถัดไปจะกันจำนวนที่ไม่ได้จัดสรรให้ตามข้อ 3.4 ออกจาก

ปริมาณที่กำหนดโดยจะจัดสรรประจำวงเสียก่อนเพื่อนำไปรคเซย์ให้แกรายที่ไม่ได้รับจัดสรรตามที่กล่าวในข้อ 3.4

4. การขอรับอนุญาตส่งออก

4.1 ผู้ได้รับจัดสรรจะต้องขอรับอนุญาตและส่งชาวโพคออกจากประเทศไทยภายในระยะเวลาของแต่ละงวดตามที่กำหนด และ

4.2 จะต้องขอรับอนุญาตและส่งชาวโพคออกให้ครบจำนวนที่ได้รับจัดสรรเสมอไป เว้นแต่จำนวนที่ได้รับจัดสรรให้ส่งไปยังประเทศที่ไม่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโพคกับสหภาพการค้า ที่ยังมีข้อตกลงขายให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ

5. ในกรณีที่ผู้ได้รับจัดสรรได้ทำสัญญาขายชาวโพคให้ผู้ซื้อในประเทศที่ไม่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโพคกับสหภาพการค้า แต่ไม่อาจส่งชาวโพคออกได้ทันภายในเดือนใดแล้ว กรมการค้าต่างประเทศจะต่ออายุใบอนุญาตให้อีก 15 วัน ในกรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการส่งออกสำหรับเดือนนั้น ส่วนการส่งไปประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายให้เป็นไปตามที่สหภาพการค้าตกลงกับผู้ซื้อ

6. ในกรณีที่ไม่สามารถส่งออกไปประเทศที่ไม่มีข้อตกลงซื้อขายในเดือนใดได้ครบจำนวนที่ได้รับการจัดสรร จะนำจำนวนที่ไม่ได้ส่งออกในเดือนนั้นไปสมทบกับจำนวนที่ได้รับการจัดสรรในเดือนต่อไปได้ ส่วนการส่งไปประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายให้เป็นไปตามที่สหภาพการค้าตกลงกับผู้ซื้อ

7. ต้องส่งออกในนามของตนเองเท่านั้น ห้ามมิให้โอนส่วนจัดสรรที่ได้รับให้ผู้อื่นส่งออก เว้นแต่จะเป็นการร่วมกันส่งมอบตามความต้องการของประเทศผู้ซื้อที่มีข้อตกลงซื้อขายชาวโพคกับสหภาพการค้า

8. ในกรณีจำเป็นที่ทางราชการกำหนดให้ผู้ส่งชาวโพคออกไปต่างประเทศต้องซื้อชาวโพคเพื่อประกันราคาหรือเพื่อให้มีสำรองไว้ ผู้ได้รับการจัดสรรปริมาณซึ่งได้รับอนุญาตให้ส่งออกต้องปฏิบัติตามที่ทางราชการกำหนดด้วย

2. ระเบียบของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ระเบียบของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยมีเพียงข้อเดียว คือ กำหนดให้ผู้ส่งออกออกมาทำสัญญาส่งชาวโศกออกไปจำหน่ายต่างประเทศกับสภาหอการค้าฯ โดยมีหลักเกณฑ์ว่าผู้ส่งออกที่ใดทำสัญญานี้จะต้องส่งชาวโศกที่ได้รับจัดสรรจากกรมการค้าต่างประเทศ หรือใดทำสัญญาขายให้จนครบ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกปรับคันละ 400 บาท ทุก ๆ เมตริกตันที่ส่งออกไปครบ โดยผู้ส่งออกจะต้องนำหนังสือคำประกันกับธนาคารมาให้สภาหอการค้าฯ ยึดถือไว้ จำนวนเงินที่คำประกันเท่ากับ 400 ตัน คุณภาพปริมาณส่งออกในเดือนที่กำหนดไว้สูงสุด (ระเบียบในปี 2520/21) ¹

พิธีการส่งออก

พิธีการส่งออกกระทำได้เป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ยื่นคำขออนุญาตส่งชาวโศกออกนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่างต้องควบคุมสินค้ากรมการค้าต่างประเทศโดยกรอกขอรายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณ น้ำหนัก มูลค่า ชื่อผู้รับ เมืองตราส่ง พร้อมทั้งชื่อเรือที่จะรับบรรทุกชาวโศกดังกล่าวลงในแบบพิมพ์ ค.ส. 4 และกรอกขอความเดียวกันลงในบันทึกปะหน้าอีก 1 แผ่น ปีกาการแลคมปลงบนแบบพิมพ์ทุกแผ่น ๆ ละ 20 สตางค์ เมื่อเจ้าหน้าที่กองควบคุมสินค้าตรวจสอบแล้วเห็นว่าใคแบบพิมพ์มาถูกต้อง ผู้ขออนุญาตเป็นผู้จดทะเบียนกาซาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานชาวโศกเรียบร้อยแล้ว และมีใคตาส่งออกของรายนั้น ๆ เพียงพอที่จะส่งออกตามจำนวนที่ยื่นขอ (ในกรณีที่เป็นกาการขอส่งออกในระยะเวลาที่มีการจำกัดปริมาณส่งออก) และราคาซื้อขายไม่ต่ำกว่าราคาขั้นต่ำที่ทางการกำหนดไว้สำหรับระยะนั้น ๆ แดวกองควบคุมสินค้าก็จะออกใบอนุญาตส่งชาวโศกจำนวนนั้นให้ไปโดยมอบคณบดีและสำเนาใบอนุญาตใหญ่ขนนำไปทำ

หัวหน้าฝ่าย

¹ สรุปรุจากกาการสัมภาษณ์ คุณเจริญ พัทฒกุล / เลขาธิการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ทำพิธีการ ในค่านมาตรฐานสินค้า ปริวรรตเงินตรา และพิธีการศุลกากรต่อไป โดยทางกองควบคุมจะจัดส่งสำเนาหนึ่งฉบับซึ่งตีราคาเท่ากับต้นฉบับใบอนุญาตส่งไปยังกรมศุลกากรโดยตรง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรใช้ตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของต้นฉบับใบอนุญาตส่งออกที่ผู้ขอถือไปทำพิธีการส่งออกศุลกากร

2. ยื่นคำร้องขอให้ออกหนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าตามแบบ ม.ศ. 13 (แบบสี่เหลี่ยม) ต่อสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับมอบหมายจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าให้เป็นผู้ออกหนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าชาวไทในแบบพิมพ์มีรายละเอียดการกรอกเช่นเดียวกับแบบ ค.ศ. 4 แต่เพิ่มข้อความเกี่ยวกับผู้ตรวจสอบคุณภาพว่าจะมอบให้ผู้ใดเป็นผู้ตรวจสอบสถานที่บรรทุก วันและเวลาที่จะบรรทุก และให้ไปตรวจสอบพร้อมทั้งแนบสำเนาสัญญาซื้อขายหรือแอลซีไปด้วย เมื่อเจ้าหน้าที่สภาหอการค้า ตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องก็จะออกใบ ม.ศ. 13 ให้

3. ในกรณีที่เป็นการส่งไปญี่ปุ่นและไต้หวันซึ่งมีข้อตกลงในเรื่องคุณภาพไวதாகหากไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตกลงยื่นคำร้องขอความเห็นชอบในการซื้อขายตามข้อตกลงโดยขอผ่อนผันไม่ต้องส่งมอบตามมาตรฐานโดยยื่นแบบพิมพ์ ม.ศ. 26 (สี่เหลี่ยม) ต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้าพร้อมกับหลักฐานในการซื้อขายหรือแอลซี เมื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องก็จะผ่อนผันให้ไป ในการนี้ต้องแนบบแบบ ม.ศ. 13 ซึ่งได้รับอนุมัติจากสภาหอการค้าตามข้อ 2 แล้วมากับ ม.ศ. 26 อีกด้วย (แต่ในขณะนี้ได้มีการแก้ไขมาตรฐานข้าวโพคเสีใหม่โดยแยกออกเป็น 2 ชั้น โดยถือตามมาตรฐานข้าวโพคเสีที่ขายให้ญี่ปุ่นและไต้หวันแล้วจึงไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบตามแบบ ม.ศ. 26 นี้แล้ว)

4. ต่อจากนั้นก็ไปทำพิธีการในค่านปริวรรตเงินตราต่างประเทศระหว่าง

ผู้ส่งออกกับธนาคาร

การจัสตรวโศกชาวโศกส่งออก

สาเหตุที่ก่อให้เกิดระบบการจัสตรวโศกชาวโศกเนื่องจากความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจในระบบการค้าเสรีในสมัยก่อน ๆ โดยเฉพาะปี 2505 และ 2515 ขณะนั้นราคาข้าวโศกภายในประเทศตกต่ำมากทั้ง ๆ ที่ราคาในตลาดโลกยังสูงอยู่ เนื่องจากระบบการค้าโดยเสรีเปิดโอกาสให้พ่อค้าส่งออกแข่งขันกันขายข้าวโศก ยิ่งผลให้ราคาลดลงและการค้าข้าวโศกกับประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 2502 ได้มีการทำสัญญากับกลุ่มผู้ซื้อข้าวโศกของญี่ปุ่นที่เรียกว่า ทีเอ็มไอซี (ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็น เจเอพีทีเอ) ซึ่งได้กำหนดปริมาณการส่งมอบข้าวโศกไว้วงหน้า พ่อค้าส่งออกจะปฏิบัติตามสัญญาได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปริมาณข้าวโศกที่ผลิตได้ในประเทศ ในขณะที่ราคาข้าวโศกภายในประเทศสูงด้วยเหตุที่ผลิตต่ำมาก ซึ่งอาจเนื่องจากภูมิอากาศไม่อำนวย มีศัตรูพืชรบกวน เมื่อปริมาณข้าวโศกมีน้อยราคาข้าวโศกภายในสูง เพราะพ่อค้าแย่งกันซื้อเพื่อให้ทันส่งมอบให้ญี่ปุ่น ทำให้ผู้ส่งออกไม่สามารถรวบรวมข้าวโศกมอบให้ญี่ปุ่นได้ตามสัญญา จึงได้ละทิ้งสัญญากันมากมาย การกระทำเช่นนั้นนอกจากจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซื้อในประเทศญี่ปุ่นอย่างมากแล้วยังเป็นการแสดงถึงความไม่สามารถในการจัดการของสมาคมพ่อค้าข้าวโศก ซึ่งเป็นตัวแทนในการติดต่อกันระหว่างพ่อค้าในไทยกับพ่อค้าต่างประเทศ และยังก่อให้เกิดความปั่นป่วนในวงการการค้าข้าวโศกในประเทศเป็นอย่างมาก ¹ เช่นมีการกล่าวโทษกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในวงการ เช่นพ่อค้าผู้ส่งออก กล่าวโทษธนาคารที่ปล่อยสินเชื่อให้พ่อค้าคนกลางไปซื้อข้าวโศกที่คุ้นไว้เป็นจำนวนมากแล้วมาโกงราคาขายเอาแก่พ่อค้าผู้ส่งออก ข้าวโศกออกต่างประเทศ เมื่อพ่อค้าข้าวโศกจะต้องซื้อข้าวโศกเพื่อส่งออกต่างประเทศตามกำหนดเวลาในสัญญาไม่สามารถจะหาซื้อได้เพราะราคาสูงมาก ในที่สุดก็ต้องละทิ้งสัญญาเพราะไม่อาจทนต่อการขาดทุนอยู่เสมอได้ ธนาคารก็อ้างว่าตนมีหน้าที่ให้สินเชื่อแก่พ่อค้าเพื่อสนับสนุนกิจการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ ธนาคารจึงกระจายสินเชื่อให้พ่อค้าซื้อข้าวโศกในระหว่างตนถูกผูกทำให้ชาวไร่ผู้ผลิตข้าวโศกขายผลิตได้ราคาต่ำแล้วยังเป็น

¹ บรรเจิด ชลวิจารณ์ (การแก้ปัญหาการค้าข้าวโศกปั่นป่วนอย่างไร) อนุสรณ์ ครอบรอบ 15 ปี ของสมาคมพ่อค้าข้าวโศกและพืชพันธุ์ไทย หน้า 34, 2515

การช่วยเหลือพ่อค้าส่งออกใหม่ทุนซื้อชาวโศกสำรวจไว้เพื่อการส่งมอบแต่คนมือ การที่พ่อค้าส่งออกของชายชาวโศกชาคนั้น ธนาคารทำหน้าที่เป็นความผิดของผู้ส่งออกเองที่ไปทำสัญญากำหนดราคาและจำนวนที่จะส่งมอบไว้ล่วงหน้าเป็นเวลานานโดยไม่คิดถึงการศึกษาภาวะของตลาดให้ถ่องแท้เสียก่อน ราคาที่กำหนดขึ้นจึงผิดจากราคาตลาดโลกที่ซื้อขายกันในเวลาส่งมอบ กวดยเหตุผลแห่งความวุ่นวายดังกล่าวทำให้ผู้ค้าชาวโศกส่งออกทั้งหมด (ขณะนั้นมี 64 ราย) เห็นวาทาปลอยให้เหตุการณ์เป็นเช่นนี้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ จึงได้ปรึกษากันเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้โดยตั้งเป็นสมาคมพ่อค้าชาวโศกและที่ชัพันธุ์ไทย

วิธีการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือใช้ระบบจัดสรรโควตาให้แก่ออกส่งออกก่อนที่จะมีการกำหนดโควตาโดยให้มีการสำรวจปริมาณผลผลิตชาวโศกก่อนทำสัญญาขายเพื่อจะได้ไม่ทำสัญญาขายเกินปริมาณผลผลิต การสำรวจปริมาณผลผลิตสำคัญมากและถ้าไม่สำรวจก็จะต้องมีความรู้ในเรื่องผลผลิตชาวโศกเป็นอย่างดี จะต้องศึกษาเรื่องดินฟ้าอากาศ พื้นที่เพาะปลูก ประสิทธิภาพในการผลิตตามพื้นที่ต่าง ๆ ประกอบกับข้อมูลที่ได้อาจการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของคณะเกษตร กำนัน พ่อค้าชาวโศกในท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนชาวไร่ผู้เพาะปลูก เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอแกผลผลิตที่คาดว่าจะได้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

การสำรวจผลผลิตชาวโศก กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้สำรวจ โดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรฯ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมพ่อค้าชาวโศกเป็นต้น

การจัดสรรโควตาชาวโศกนั้นนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาในอดีตดังกล่าวแล้วยังเป็นการบังคับให้พ่อค้าส่งออกชายชาวโศกให้แก่ตลาดอื่น ๆ และตลาดตามสัญญาได้ตามปริมาณที่ต้องการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการจำหน่ายของรัฐบาลตามความเหมาะสม

วิธีการจัดสรรโควตาชาวโศก

ก่อนจะจัดสรรโควตาชาวโศกเพื่อส่งออกตามระเบียบการค้าชาวโศกของกรมการ

ค่าต่างประเทศในแต่ละเดือนทางกรมการค้าต่างประเทศจะต้องออกหนังสือเวียนตาม
 ความสมัครใจของผู้ส่งออกแต่ละรายเสียก่อนว่าประสงค์จะส่งข้าวโพคออกจำหน่ายยัง
 ตลาดใด ปริมาณเท่าใด เพื่อนำปริมาณที่ผู้ส่งออกแต่ละรายประสงค์จะส่งออกมาประกอบ
 การพิจารณาในตอนสุดท้าย

การจัดสรรโควตาข้าวโพคในแต่ละเดือนให้แก่พ่อค้าส่งออกนั้น กรมการค้า
 ประเทศเป็นผู้กำหนดปริมาณโดยความเห็นชอบของกระทรวงพาณิชย์ ก่อนที่จะจัดสรรโคว
 ตาข้าวโพคจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญคำนวณปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศ เช่นใน
 อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ การใช้ข้าวโพคทำเมล็ดพันธุ์และใช้เป็นอาหารบริโภค เป็นต้น
 แล้วจึงนำปริมาณนี้ไปหักออกจากปริมาณผลผลิตทั้งหมดที่สำรวจได้ ที่เหลือคือปริมาณที่จะ
 จัดสรรให้แก่ผู้ส่งออกไปยังประเทศลูกค้าทั้งตลาดที่มีสัญญาและตลาดอื่น ๆ (ดูตัวอย่างการ
 คำนวณในตาราง 12)

หลักเกณฑ์ในการแบ่งโควตาให้แก่ผู้ส่งออกแต่ละรายนั้นถือเอาปริมาณการส่งออก
 ในปีก่อน ๆ ของพ่อค้าข้าวโพคแต่ละคนเป็นสำคัญ (ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมพ่อค้าชาว
 โพค) โดยได้แบ่งโควตาออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ร้อยละ 70 ของปริมาณส่งออกแบ่งใหญ่ส่งออกเต็มที่ทำการส่งออกในปีที่
 ผ่านมาตามปริมาณการส่งออกในปีก่อน
2. ร้อยละ 30 ของปริมาณส่งออกแบ่งใหญ่ส่งออกทุกราย ๆ ละเท่า ๆ กัน
 ฉะนั้นปริมาณการส่งออกของบริษัทผู้ส่งออกรายหนึ่ง ๆ สามารถเขียนเป็นสูตรได้
 ดังนี้

ปริมาณการส่งออกของแต่ละบริษัทที่ได้รับจัดสรร

$$= 70\% \text{ ของปริมาณการส่งออกปีนี้} \times \frac{\text{ปริมาณส่งออกปีก่อน}}{\text{ปริมาณทั้งหมดที่ส่งออกปีก่อน}} + \frac{30\% \text{ ของปริมาณส่งออกปีนี้}}{\text{จำนวนผู้ส่งออก}}$$

ปริมาณการส่งออกของปีก่อนหน้านำมาคำนวณโควตาคั่วนี้ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความเห็นชอบของกระทรวงพาณิชย์ยังได้กำหนดกฎเกณฑ์อีกว่า ผู้ที่ส่งออกในปีที่ผ่านมาซึ่งมีปริมาณโควตาไม่ถึง 6,000 ตัน สำหรับตลาดที่มีข้อตกลงจะมีสิทธิได้โควตาส่งออกเฉพาะตลาดอื่น ๆ เท่านั้น ส่วนปริมาณข้าวโพดก่อนการจัดสรรนั้นจะถูกกันส่วนหนึ่งไว้ให้แก่ชุมชนผู้สหกรณ์การซื้อและการขายแห่งประเทศไทย เพื่อส่งให้แก่ ZEN-NOH ของญี่ปุ่น

การจัดสรรโควตาส่งออกนั้นขึ้นอยู่กับข้อตกลงการค้าข้าวโพดระหว่างไทยกับ ญี่ปุ่น และหรือไต้หวัน ตามปกติอยู่ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนเมษายนหรือพฤษภาคม เท่านั้น ส่วนระยะเวลาอื่น ๆ พอลาส่งออกสามารถส่งข้าวโพดออกได้โดยเสรีไม่จำกัดปริมาณ แต่กรมการค้าต่างประเทศได้กำหนดราคาขั้นต่ำไว้ (ดูตาราง 11) เพื่อป้องกันมิให้พอลาในประเทศตีราคากันเองจนทำให้เกิดปัญหาเรื่องความปั่นป่วนในตลาดการค้าข้าวโพด

ตาราง 11
ราคาขั้นต่ำข้าวโพด พ.ศ. 2518

เดือน	ข้าวโพดเมล็ดบรจุกระสอบ		ข้าวโพดคอบบรจุกระสอบ		ถั่วไม่บรจุกระสอบ โห่ขายค้ำไคไม่เกิน	
	* เทรีย์ญ	** ปอนค	* เทรีย์ญ	** ปอนค	* เทรีย์ญ	** ปอนค
มกราคม	162.43	69.84	165.23	71.04	5.00	2.15
กุมภาคมน	151.80	64.77	154.60	65.97	5.00	2.13
มึนาคม	157.31	56.92	140.71	58.08	5.00	2.05
เมษายน	127.72	52.87	130.52	54.03	5.00	2.07
พฤษภาคม	130.00	55.48	132.80	56.68	5.00	2.13
มิถุนายน	130.00	55.48	132.80	56.68	5.00	2.13
กรกฎาคม	140.00	62.16	142.80	63.40	5.00	2.22
สิงหาคม	125.00	57.46	127.80	58.75	5.00	2.30
กันยายน	123.13	58.68	125.93	60.00	5.75	2.74
ตุลาคม	137.26	65.24	140.06	66.57	5.75	2.73
พฤศจิกายน	134.54	65.82	137.34	67.19	5.75	2.81
ธันวาคม	129.87	63.03	132.67	64.39	5.75	2.79
เฉลี่ย	135.81	60.65	138.61	61.90	5.25	2.35

หมายเหตุ สำหรับข้าวโพดที่จะส่งไปญี่ปุ่นหรือไควันให้ถือตามราคาทีสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้ทำความตกลงขายไว้

ที่มา กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

* หมายถึงเทรีย์ญสหรัฐอเมริกา

* หมายถึงปอนคสเตรีง

ตาราง 12

สถิติเกี่ยวกับการค้าข้าวโพคของไทยในฤดูปัจจุบัน (ปี 2519/20)

- ผู้ส่งออกซึ่งได้รับจกัสรไรหส่งข้าวโพคออกในขณะนั้นจำนวน 207 ราย	
- ปริมาณการผลิต ปริมาณที่ส่งวนไว้ใช้ในประเทศและการส่งออกข้าวโพค	
ปี 2519/20	
สตอกคกคางของปี 2518/19 เมื่อ ก.ค. 19 ประมาณ	52,069 ตัน
ผลผลิตข้าวโพคปี 19/20	2,700,000 ตัน
<u>รวมผลผลิตและสตอกข้าวโพคปี 2519/20</u>	<u>2,752,069 ตัน</u>
จำนวนที่ไคภายในประเทศเพื่อเลี้ยงสัตว์และทำพันธุ์	700,000 ตัน
<u>จำนวนข้าวโพคที่มีเหลือส่งออกปี 2519/20</u>	<u>2,052,069 ตัน</u>
ส่งออกในเดือนกรกฎาคม 2519 (ระยะที่ยังไม่มีการจกัสรไร)	101,888 ตัน
ขอคอบอนุญาตส่งออกในเดือนสิงหาคม 2519	29,712 ตัน
จกัสรไรหส่งไปญี่ปุ่นระหว่างเดือน ส.ค.-ก.ย. 19	70,000 ตัน
จกัสรไรหส่งไปไคหวันระหว่างเดือน ส.ค.- ก.ย. 19	50,000 ตัน
จกัสรไรหส่งไปตลาดอื่น ๆ ระหว่างเดือน ส.ค. - ก.ย. 19	150,000 ตัน
ขอผูกพันที่จะตองส่งมอบให้ญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ค. 19- มี.ค. 20	830,000 ตัน
ขอผูกพันที่จะตองส่งมอบให้ไคหวันตั้งแต่ ค.ค. 19 - มี.ค. 19	400,000 ตัน
<u>รวมจำนวนที่ส่งออกจกัสรไรไปแล้วและขอผูกพัน (ญี่ปุ่นและไคหวัน)</u>	
<u>จนถึงเดือน มีนาคม 20</u>	<u>1,631,600 ตัน</u>
เหลือจำนวนข้าวโพคที่จะจกัสรไรหส่งออกไปตลาดอื่น ๆ ตั้งแต่เดือน	
ตุลาคม 19 เป็นต้นไป	420,469 ตัน
<u>ที่มา</u> เอกสารประกอบการประชุม "การพิจารณาเกี่ยวกับราคาข้าวโพคตกต่ำ ณ ห้อง	
ประชุมกระทรวงพาณิชย์ วันที่ 7 กันยายน 2519	

การกำหนดราคาข้าวโพค

การกำหนดราคาข้าวโพคที่จะกล่าวต่อไปนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การกำหนดราคาข้าวโพคภายในประเทศ
2. การกำหนดราคาข้าวโพคส่งออก

1. การกำหนดราคาข้าวโพคภายในประเทศ

โดยปกติราคาข้าวโพคมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามฤดูกาลเช่นเดียวกับสินค้าเกษตรกรรมอื่น ๆ สำหรับข้าวโพคถือกันวาระยะเวลาตั้งแต่กรกฎาคม ถึง ธันวาคมของทุกปี เป็นช่วง 6 เดือนแรกของตนฤดูการผลิต และตั้งแต่มกราคม ถึง มิถุนายนของปีถัดไปเป็นระยะปลายฤดูการผลิต ราคาข้าวโพคในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง เดือน ธันวาคมของทุกปีจึงมักอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในราวเดือน สิงหาคม ถึง ตุลาคม เพราะผลผลิตข้าวโพคไคระบายเข้าสู่ตลาดมากกว่าปกติ และในระยะต่อไปราคาจะเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนมกราคม ถึง เมษายนของปีถัดไป มักจะมีการเก็งกำไรกันระหว่างพอคาคาของดินกับพอคาส่งออกเสมอ ๆ และยิ่งในปีใดที่ตลาดต่างประเทศต้องการมาก ปีนั้นพอคาคาของดินจะพากันกว้านซื้อข้าวโพคเก็บไว้เป็นจำนวนมากเพื่อขายเก็งกำไร ส่งผลให้ราคาข้าวโพคขายส่งภายในประเทศสูงขึ้นมาก บางคราวปรากฏว่าราคาสูงกว่าราคาส่งออกเสียอีกเพราะราคาส่งออกได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วตามสัญญา (ถึงจะไกลกว่าในตอนต่อไป) พอคาส่งออกที่ทำสัญญาขายข้าวโพคให้ต่างประเทศก็จำเป็นต้องกว้านหาข้าวโพคเพื่อส่งออกตามเวลาที่กำหนดไว้ในโควตาของตน มิฉะนั้นจะผิดสัญญาถูกลงโทษ และจะทำให้เสียชื่อเสียงด้วย

จะเห็นได้ว่าราคาข้าวโพคส่วนหนึ่งผันแปรตามฤดูกาลและเป็นไปตามความต้องการของผู้ส่งออก ปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่มีผลทำให้ระดับราคาภายในประเทศเปลี่ยนแปลงได้แก่ผลผลิตภายในประเทศ ปริมาณความต้องการใช้ข้าวโพคภายในประเทศ ราคาข้าวโพคในตลาดโลก การระวางเรือซึ่งเป็นส่วนประกอบในการคิดราคาข้าวโพคส่งออก รวมทั้งราคาข้าวโพคอเมริกันชั้น 2 ซึ่งซื้อขายล่วงหน้าในตลาดชิคาโก เป็นต้น

ผลผลิตภายในประเทศขึ้นอยู่กับเทคนิคการผลิต และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ ศัตรูพืช พื้นที่เพาะปลูก เป็นต้น ปีใดผลผลิตสูงและปริมาณส่งออกให้ต่างประเทศเพียงพอ ผู้ส่งออกก็ไม่จำเป็นต้องแย่งกันซื้อ เพราะราคาก็ไม่สูงนัก แต่ถ้าปีใดได้ทำสัญญาไว้สูงแต่ผลผลิตน้อยระดับราคาก็สูงขึ้น

ปริมาณความต้องการข้าวโพกภายในประเทศขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศส่วนหนึ่ง และความต้องการใช้ข้าวโพกในอุตสาหกรรมอื่นภายในประเทศอีกส่วนหนึ่ง ถ้าปริมาณความต้องการภายในสูง เช่น เกี่ยวกับการต้องการในการส่งออกด้วยก็จะทำให้ราคาข้าวโพกยิ่งสูงมาก และถ้าความต้องการภายในประเทศต่ำระดับราคาก็ลดลง

สำหรับราคาข้าวโพกในตลาดโลกเปรียบเสมือนดัชนีบอกระดับราคาภายในประเทศพอตามักจะเก็งกำไรโดยถือเอาราคาในตลาดโลกเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง การที่ผู้ซื้อในต่างประเทศจะซื้อข้าวโพกจากประเทศใดก็จะเปรียบเทียบระดับราคาข้าวโพกซึ่งมีคุณภาพใกล้เคียง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการที่จะได้ข้าวโพกมาเป็นค่าระวางเรือ ค่าขนส่ง ค่าประกันภัย ฯลฯ เป็นต้น ข้าวโพกจากแหล่งต่าง ๆ ฉะนั้นถ้าเป็นช่วงการค้าแบบเสรีจะเห็นได้ว่าราคาภายในประเทศมีส่วนสัมพันธ์กับราคาในตลาดโลกมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวโพกขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และราคาข้าวโพกในตลาดชิคาโก (หรือตลาดโลก) ในระยะเวลา 10 ปีคือตั้งแต่ปี 2510-19 ปรากฏว่าโดยทั่วไปความเคลื่อนไหวของราคามักจะเป็นไปในทางเดียวกัน (ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1) กล่าวคือระดับราคาในตลาดกรุงเทพฯ จะสูงกว่าระดับราคาในตลาดชิคาโกในช่วงปี 2510-2515 และตั้งแต่ปี 2517-2519 ระดับราคาในตลาดชิคาโกสูงกว่าระดับราคาในตลาดกรุงเทพฯ มีเพียงปีเดียวคือ ปี 2516 เมื่อพิจารณาการเคลื่อนไหวของระดับราคาภายในประเทศและระดับภายในตลาดชิคาโก ปรากฏว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางเดียวกันแต่ในบางขณะราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ มีการเคลื่อนไหวใน

ลักษณะรุนแรงกว่าราคาในตลาด芝加哥 ทั้งนี้คงเป็นเพราะในการคำนวณราคาข้าวโพดส่งออกให้ญี่ปุ่นไค่นำการวางเรือจากสหรัฐมายังญี่ปุ่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยประการหนึ่ง และอัตราค่าเรือระหว่างประเทศทั้งสองผันผวนในช่วงที่กว้างมากอีกประการหนึ่ง นอกจากนั้นผลผลิตข้าวโพดในประเทศก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เมื่อผลผลิตข้าวโพดได้รับความเสียหาย พืชาคคนกลางจะถือโอกาสสกัดกั้นข้าวโพดเพื่อเก็งกำไร และโก่งราคาให้สูงขึ้นจนผิดปกติ

จากการศึกษาเรื่องระดับราคาข้าวโพดภายในประเทศในระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2515-2519 ปรากฏผลดังนี้

ราคาข้าวโพดขายส่งเฉลี่ยในตลาดกรุงเทพฯ ในปี 2515 อยู่ในระดับต่ำสุด คือหยาบละ 68.58 และราคาสูงสุดอยู่ในปี 2517 คือเฉลี่ยหยาบละ 149.68 บาท แต่ถาพิจารณาราคาต่ำสุดเป็นรายเดือน ปรากฏว่าราคาต่ำสุดในช่วงนี้คือราคาในเดือนกุมภาพันธ์ 2515 ส่วนราคาสูงสุดอยู่ในเดือนมิถุนายน 2518

สายัณฑ์ ปรีวัชร "การก้าข้าวโพดและอุปกรณในตลาดที่สำคัญของประเทศไทย"
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตาราง 13

ราคาในตลาดกรุงเทพฯ ราคาส่งออกและราคาในตลาดชิคาโก

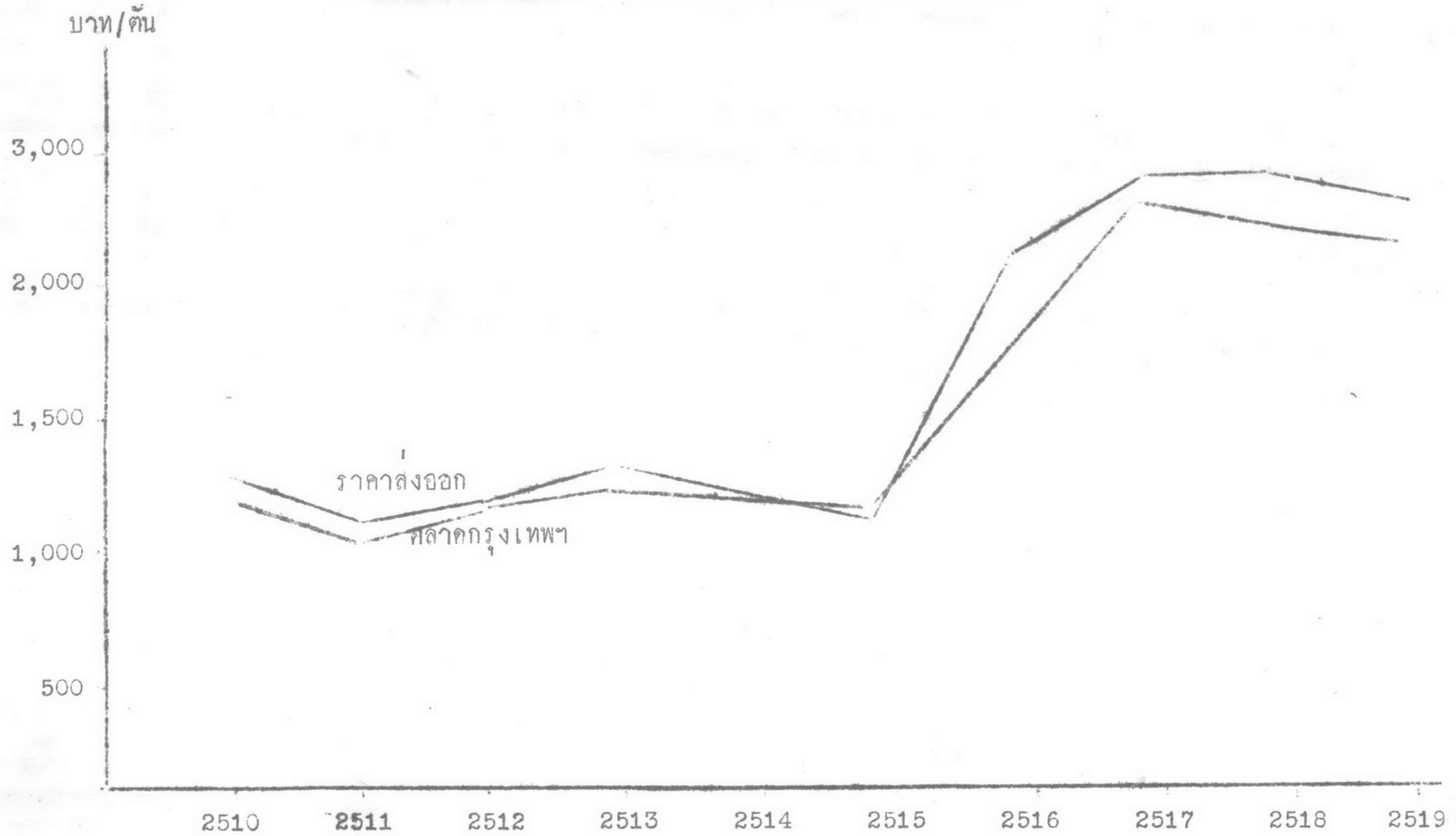
ราคา : บาท/ตัน

ปี	ตลาดกรุงเทพฯ	ราคาส่งออก	ตลาดชิคาโก	
			เหรียญสหรัฐ/ตัน	บาท/ตัน
2510	1,164.69	1,249	50.98	1,048.66
2511	971.33	1,057	44.75	923.64
2512	1,105.33	1,144	48.64	1,009.28
2513	1,229.64	1,360	54.15	1,127.94
2514	1,189.21	1,220	54.62	1,137.73
2515	1,160.42	1,131	51.43	1,071.29
2516	1,784.88	2,142	87.91	1,801.28
2517	2,557.67	2,639	126.06	2,552.72
2518	2,482.39	2,655	133.27	2,293.72
2519 (ม.ค.- ก.ค.)	2,283.33	2,439	108.52	2,202.96

ที่มา เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุม "การพิจารณาเกี่ยวกับราคาข้าวโพด
ตกต่ำ" ณ ห้องประชุมกระทรวงพาณิชย์ วันที่ 7 กันยายน 2519

แผนภาพที่ 2

เปรียบเทียบราคาข้าวโพคในตลาดกรุงเทพฯและราคาส่งออก



ราคาข้าวโพดคอนคอปปีการผลิต 2515/16 เริ่มสูงขึ้นกว่าคอนปลายปี 2514/15 เนื่องจากความแห้งแล้งในปีการผลิต 2515/16 ทำให้อุปทานเมล็ดพืชอาหารสัตว์ตลอดปี 2516 มีปริมาณลดลง. ราคาข้าวโพดในตลาดโลกสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปลายปี 2515 จนตลอดปี 2516 และอยู่ในระดับสูงสุดเมื่อต้นปี 2517

สภาพการผลิตข้าวโพด ในแหล่งผลิตใหญ่ ๆ ของโลกระยะครึ่งแรกของปี 2517 อยู่ในเกณฑ์ดีมากทำให้คาดกันว่าครึ่งปีหลังจะได้ผลผลิตก็เช่นเดียวกัน แต่กลับปรากฏว่าพื้นที่ปลูกข้าวโพดของสหรัฐถูกหิมะทำลายเป็นเนื้อที่กว้างขวางมาก คือเกือบร้อยละ 20 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมดของสหรัฐ ความเสียหายครั้งนี้มีผลสะท้อนไปยังราคาซื้อขายข้าวโพดในตลาดโลกและราคาข้าวโพดภายในประเทศด้วย นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้ราคาข้าวโพดในช่วงนี้สูงขึ้นมากผิดปกติ เนื่องจากผลจากการขึ้นราคาน้ำมันจากกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันออก (OPEC) ซึ่งเป็นผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ การลงทุนในประเทศอุตสาหกรรมซบถกลง เกิดการว่างงานและเป็นผลให้ระดับราคาของต้นทุนการผลิตข้าวโพดในประเทศสูง ส่วนหนึ่งได้แก่ราคาปุ๋ย ค่าแรง อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น เหตุการณ์เกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2516 ทำให้สหรัฐามีมาตรการควบคุมการส่งออกข้าวโพดขึ้น

ในปีการผลิต 2517/18 ราคาส่งมอบให้ญี่ปุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการเก็งกำไรจากราคาข้าวโพดในปีนี้ การเก็งกำไรนี้มีผลทำให้ราคาซื้อขายข้าวโพดภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นไม่ได้สัดส่วนกับราคาซื้อขายกันในตลาดโลก เป็นเหตุให้การส่งมอบข้าวโพดจากประเทศไทยมีปัญหา ไทยจึงเจรจาขอยกเลิกสัญญาการส่งมอบ และเปิดให้การค้าเสรี ญี่ปุ่นจะหันไปทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดจากแหล่งอื่น ๆ ทดแทน ได้แก่ สหรัฐ ซึ่งเป็นระยะที่สหรัฐเริ่มผ่อนคลายมาตรการควบคุมการส่งออกโคอย่างเสรี สำหรับตลาดอื่น ๆ ปรากฏว่าการส่งออกคึกคักเป็นพิเศษ เนื่องจากผู้ส่งออกเป็นจำนวนมากต่างก็เร่งทำสถิติเพื่อเป็นผลให้ตนได้รับปริมาณจัตสรรมากขึ้นในปีต่อไปตามหลักเกณฑ์การจัตสรรโควตาข้าวโพดส่งออก

เมื่อพิจารณาระดับราคาในปี 2518/19 จะเห็นได้ว่าในคอนตันปี 2518/19 คือ ในช่วงปลายปี 2518 ระดับราคาขายส่งเริ่มลดลงจากช่วงปลายปี 2517/18 หรือต้นปี 2518 เพราะเนื่องจากอิทธิพลของการเก็งกำไรในช่วงปลายปี 2517/18 ทำให้ทางการต้องระงับการส่งออกตามข้อตกลง ในขณะที่เดียวกันก็ได้อนุญาตให้พ่อค้าส่งชาวโศคไปยังตลาดอื่น ๆ ได้มากขึ้นและประกอบกับขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก โดยเฉพาะเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคม ทำให้ระดับราคาต่ำลง เมื่อเทียบกับราคาส่งออกแล้ว จะเห็นได้ว่าสำหรับช่วงปลายปี 2518/19 หรือต้นปี 2519 ระดับราคาขายส่งใกล้เคียงกับราคาส่งออก โดยเฉพาะในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม เพราะเป็นช่วงปลายฤดูกาลผลิต ระดับราคาจึงสูงกว่าในคอนตันปีการผลิต เมื่อถึงช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน จะเห็นได้ว่าราคาขายส่งในประเทศสูงกว่าราคาส่งออก พ่อค้าส่งออกประสบภาวะขาดทุน เพราะเป็นช่วงที่ทำการซื้อชาวโศคเก็บเข้าสต็อกเพื่อรอการส่งมอบอยู่ในระยะปลายปีที่แล้วซึ่งช่วงนี้ราคาต่ำพอดี และถึงแม้ว่าจะขาดทุนแต่ราคาซื้อขายในตลาดเสรีครั้งนี้นักพอจะชดเชยกับการขาดทุนครั้งแล้วได้ ราคาที่ลดลงนี้ไม่กระทบกระเทือนต่อชาวไร่เลย เพราะช่วงนี้ชาวโศคอยู่ในมือพ่อค้าแล้ว อีกทั้งผลผลิตในปีการผลิต 2518/19 ได้ผลสูงและปริมาณการส่งออกเท่าที่นานมากอยู่ในสภาพที่สม่ำเสมอ สัมพันธ์กับปริมาณชาวโศคที่ส่งตลาด ทำให้ราคาไม่สูงเท่าในช่วงต้นปี 2518 อย่างไรก็ตามราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ในช่วงนี้สูงกว่าราคาส่งออก เนื่องจากผลการเก็งกำไรทำให้พ่อค้าส่งออกขาดทุน สภาพหอการค้าแห่งประเทศไทยจึงได้ขอยกเลิกสัญญาการส่งมอบชาวโศคให้กับญี่ปุ่นและไต้หวัน ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เมษายน 2520 เพื่อมิให้พ่อค้าต้องขาดทุนมากเกินไป พ่อค้าญี่ปุ่นเห็นใจยอมยกเลิกสัญญาที่ต้องส่งมอบอีกจำนวน 1.6 แสนเมตริกตัน แต่ไต้หวันไม่ยอมคงยืนยันให้เป็นไปตามสัญญาเดิม จึงทำให้ภาวะการเก็งกำไรและระดับราคาลดลงในช่วงปลายปีการผลิต 2519/20 (ดูตาราง 14 และแผนภาพ 2 ประกอบ)

ตาราง 14

ตารางแสดง ราคาข้าวโพดขายส่งเฉลี่ยในตลาดกรุงเทพฯปี 2507 ถึง 2519

เดือน	บาท/ทอน													
	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	
มกราคม	61.75	74.50	71.00	58.50	58.50	68.50	68.25	76.50	56.75	105.60	135.82	153.91	132.14	1
กุมภาพันธ์	56.00	83.50	71.50	67.50	57.50	68.50	73.00	80.00	56.00	98.00	147.78	145.74	135.01	1
มีนาคม	64.75	78.50	69.25	68.50	61.00	69.00	73.00	78.75	61.00	89.00	156.19	147.75	133.04	1
เมษายน	61.50	83.50	66.50	76.00	64.00	67.00	74.50	81.00	68.25	89.00	147.05	166.73	138.89	1
พฤษภาคม	66.50	91.50	67.75	80.00	64.00	72.00	77.50	89.50	69.00	93.50	146.62	175.40	144.64	1
มิถุนายน	69.50	83.00	62.50	78.00	60.50	78.50	73.50	86.50	71.50	108.00	137.50	176.76	145.80	1
กรกฎาคม	66.50	70.50	62.50	76.00	59.00	69.00	72.50	72.00	68.00	118.00	131.50	148.71	136.85	1
สิงหาคม	65.50	65.00	63.25	69.00	54.75	60.00	73.75	62.50	61.50	127.00	140.19	150.20	122.79	1
กันยายน	58.50	61.75	67.25	62.50	51.25	57.50	76.00	56.50	68.50	112.50	149.19	137.27	125.-	2
ตุลาคม	58.50	59.50	65.00	63.50	50.75	58.25	78.00	53.75	70.50	111.50	167.52	126.68	125.-	2
พฤศจิกายน	63.00	58.00	69.50	63.50	56.50	63.75	74.00	57.00	73.50	107.00	169.24	115.75	123.-	2
ธันวาคม	69.25	60.50	74.00	63.00	63.50	65.75	72.00	57.00	98.50	115.00	165.68	115.91	128.0	2
เฉลี่ยรายปี	62.60	72.47	67.58	69.75	58.44	66.48	73.75	70.75	68.58	106.17	149.68	146.73	132.51	2

ที่มา กรมการจักษุใน กระทรวงพาณิชย์

1. ตัวเลขจากรายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับเดือน สิงหาคม 2519
2. คำนำชมจากวารสารเศรษฐกิจ ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด ฉบับเดือน มกราคม 2520 ปีที่ 9 เล่ม 1 หน้า 62

การกำหนดราคาข้าวโพดส่งออก

หลักเกณฑ์ในการคำนวณราคาข้าวโพดส่งออกของประเทศไทยใช้ราคาในตลาดชิคาโกเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากชิคาโกเป็นแหล่งกลางการซื้อขายของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกมากที่สุดของโลก ปริมาณการส่งออกแต่ละปีประมาณ 30-40 ล้านตัน เป็นปริมาณเกือบครึ่งของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก การกำหนดราคาข้าวโพดของสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผู้ส่งออกประเทศอื่น ๆ และราคาข้าวโพดในนครชิคาโกก็ถือเป็นราคามาตรฐานของโลก

ในการขายข้าวโพดให้กับประเทศที่มีข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยคือ ญี่ปุ่นและ สาธารณรัฐจีน ในข้อตกลงให้กำหนดราคาข้าวโพดส่งออกเป็นราคาขนส่งขึ้นเรือ ณท่าเรือกรุงเทพฯ ขึ้นเป็นการล่วงหน้าก่อนที่จะถึงเดือนส่งมอบในแต่ละงวด 30 วัน โดยใช้ราคาข้าวโพดเหลืองอเมริกันชั้น 2 ประจำวันในตลาดซื้อขายล่วงหน้าชิคาโกเป็นหลักในการคำนวณราคาส่งออกดังกล่าวอย่างแสดงสูตรการคำนวณราคาข้าวโพดจะดังกล่าวดำเนินไป ส่วนตลาดอื่น ๆ นั้นพอค้าผู้ส่งออกมีอิสระในการต่อรองกับผู้ซื้อได้ แต่ทางกรมการค้าประเทศไต้หวันจะขอไม่ต่ำกว่าราคาที่ทางราชการกำหนด (ดังตาราง 15) ซึ่งได้จากการตกลงกับประเทศที่มีข้อตกลงดังกล่าว เพื่อป้องกันการแข่งขันค้าราคาส่งออกและรักษาระดับราคาข้าวโพดไทยส่งออกมิให้ต่ำลง

ตัวอย่างสูตรการคำนวณราคาข้าวโพดระหว่างไทยกับไต้หวัน ปี 2518/19¹

1. ราคาเฉลี่ยของข้าวโพดอเมริกันชั้น 2 ในอนาคต (ตามที่คำนวณได้ในรายละเอียด 1)
- บวก 2. อัตราเฉลี่ย FOB Premium สำหรับข้าวโพดอเมริกันชั้น 2 (ตามที่คำนวณไว้ในรายละเอียด)
3. ค่าระวางเรือจากท่าเรือในอ่าวอเมริกา (Gulf Port) ไปยังท่าเรือสำคัญในตะวันออกไกล (Far East Ports) ตามอัตราที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

¹ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, แปลมาจาก "สัญญาข้าวโพดระหว่างไทยกับไต้หวันปี 2518/19" (อัครสำเนา)

4. การรวมยาเมตริกกันละ 0.15 คอลดาร์ (สหรัฐ) สำหรับการส่งออก
ระหว่างเดือน สิงหาคม ถึง ธันวาคม 2519

5. กระจกอบใหม่คิดราคาให้ 5.25 คอลดาร์ (สหรัฐ) ต่อเมตริกกัน ไม่ว่า
จะเป็นการส่งมอบข้าวโพดลักษณะเทกองหรือเป็นกระจกอบ

หัก 6. ค่าระวางเรือจากไทยไปท่าเรือสำคัญ ๆ ในตะวันออกไกลตามอัตราที่
เป็นอยู่ในขณะนั้น ๆ

7. ค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบคุณภาพ เมตริกกันละ 0.30 คอลดาร์ (สหรัฐ)

8. ค่าขาดน้ำหนัก 1,468%

เท่ากับ 9. ราคาข้าวโพดไทยบรรจุกระจกอบต่อเมตริกกัน ขนส่งขึ้นเรือ ณ ท่าเรือ
กรุงเทพฯ

รายละเอียด 1

รายละเอียดในการคำนวณราคา

ราคาข้าวโพดไทยถือตามราคาข้าวโพดอเมริกันชั้น 2 และจะต้องกำหนดก่อนวัน
ส่งมอบ 30 วัน

ราคาข้าวโพดอเมริกันชั้น 2 ที่ใช้เป็นหลักในการคำนวณราคาข้าวโพดไทยนั้นเป็น
ราคาตัวเฉลี่ยเมื่อปิดตลาดชิคาโกในระยะเวลา 30 วันก่อนวันกำหนดราคา อย่างไรก็ตาม
เป็นที่ตกลงกันว่าราคาสูง 3 ราคาและต่ำสุด 3 ราคาที่ปรากฏในตารางซึ่งได้เรียงลำดับใน
ช่วง 30 วันจะไม่นำมาคำนวณในการตัวเฉลี่ยนี้

ในการกำหนด เอฟโอบี US Gulf Premium ให้นำค่าเฉลี่ยของราคาใน
แต่ละวันซึ่งได้มาจากราคาต่ำสุดในวันเดียวกันซึ่งเป็นราคาปิดตลาดในอนาคตของตลาดชิคาโก
เอามาใช้

¹ดูคำอธิบายในหน้า 88

รายละเอียดของราคาที่เลือกแต่ละวันมีดังต่อไปนี้

1. การกำหนดราคา FOB Premium² จะคิดจากราคา FOB Premium ของชาวโพคเหลืองอเมริกันชั้น 2

2. ผู้แทนชาวโพคของจีนมีสิทธิในการเลือกราคา FOB Premium ที่ปรากฏจาก 5 บริษัท ในประเทศญี่ปุ่นดังต่อไปนี้

1. Continental Overseas Cooperation
2. Bunge Far East Agencies
3. Louis Dreyfus & Co., (Overseas Ltd.)
4. Tradax (Japan) Ltd., and
5. Cook & Co., Far East Agencies Inc.

ในกรณีที่ราคาชาวโพคอเมริกันชั้น 2 และชั้น 3 ของแต่ละบริษัทแตกต่างกันมากกว่า 0.07 ดอลลาร์ต่อบุชเชล ตัวแทนของทั้ง 2 ประเทศตกลงกันว่าจะใช้ราคาชาวโพคอเมริกันชั้น 3 ที่ปรากฏในตลาดโคเกี้ยว ซึ่งจะมี Premium สูงสุดไม่เกิน 0.07 ดอลลาร์ต่อบุชเชล

3. ในกรณีที่ราคา FOB Premium ของชาวโพคเหลืองอเมริกันชั้น 2 ไม่สามารถหาได้จะใช้ราคา FOB Premium ของชาวโพคเหลืองอเมริกันชั้น 3 ในญี่ปุ่นบวกกับ .05 ดอลลาร์ต่อบุชเชลแทน

การกำหนดราคาในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง (Alternative Price)

ในกรณีที่มีเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง เช่น การนัดหยุดงานของกรรมกรท่าเรือสหรัฐอเมริกาสงคราม การजारจล ฯลฯ เป็นเหตุให้การขนส่งชาวโพคจากสหรัฐอเมริกาไปยังประเทศในตะวันออกไกลล่าช้าไปไม่น้อยกว่า 16 วัน ในช่วงที่มีการกำหนดราคาในกรณีนี้จะมีอีกราคาหนึ่งซึ่งจะเอามาใช้ได้ในเดือนที่มีการขนส่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

²ดูคำอธิบายในหน้า 88

1. ในกรณีที่มีการซื้อข้าวโพดจากแหล่งอื่นในช่วงเวลาของการกำหนดราคามากกว่า 50,000 เมตริกตัน ราคาในกรณีนี้จะกำหนดโดยใช้ราคาเฉลี่ยของ 2 ราคา คือ

ก. ราคาที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าวโพดไทย (เปลี่ยนให้เป็นราคา Cost & Freight ที่กำหนดไว้ในงวดก่อน (ราคาครั้งล่าสุดที่กำหนดขึ้นและภายใต้สูตรการคำนวณราคาตามปกติ)

ข. ราคาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ C & F ตามท่าเรือสำคัญ ๆ ในตะวันออกไกลของข้าวโพดที่มาจากแหล่งอื่นในเดือนที่มีการขนส่งข้าวโพดที่ซื้อในระหว่างระยะที่มีการตั้งราคา (Concerned Pricing Period) ราคาเฉลี่ยจากราคาทั้งสองนี้จะแปลงให้เป็นราคา FOB กรุงเทพฯ โดยการหักอัตราค่าขนส่งกรุงเทพฯ ไปยังท่าเรือสำคัญในตะวันออกไกลและค่าตรวจสอบคุณภาพจากราคาเฉลี่ยของราคา C & F

2. ในกรณีที่ปริมาณซื้อจากแหล่งอื่นไม่ถึง 50,000 เมตริกตัน ราคาที่ใช้จะเป็นราคาที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าวโพดไทยในงวดการตั้งราคาครั้งที่แล้ว (Previous Pricing Period) และราคานี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นระยะเวลามากกว่า 2 งวดติดต่อกันโดยใช้ราคานี้บวก 2.5 ดอลลาร์ต่อเมตริกตันสำหรับเดือน ๆ ไป

เพื่อที่จะใช้ราคาใหม่ (Alternative Price) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยต้องประกาศจุดประสงค์ที่อนุญาตให้เกษตรกรชาวโพคอย่างน้อย 75 วันก่อนการส่งมอบ

ตารางที่ 15

ราคาขั้นต่ำข้าวโพคเฉลี่ยรายปี

พ.ศ. 2513-2518

พ.ศ.	ข้าวโพคเมล็ดบรรจุกระสอบ		ข้าวโพคคอบบรรจุกระสอบ		ถ้าไม่บรรจุกระสอบ ให้ขายต่ำได้ไม่เกิน	
	เหรียญ	ปอนด์	เหรียญ	ปอนด์	เหรียญ	ปอนด์
2513	64.14	-	66.94	-	2.00	-
2514	61.98	21.04	64.77	22.17	2.43	1.33
2515	54.85	21.74	57.65	22.85	3.70	1.47
2516	99.46	40.70	102.27	41.84	4.67	1.91
2517	136.88	58.74	139.68	59.86	5.00	2.14
2518	135.81	60.65	138.61	61.90	5.25	2.35

ตาราง 16

ราคาขั้นต่ำข้าวโพด พ.ศ. 2518

(stowed)

เดือน	ข้าวโพดเมล็ดบรรจุกระสอบ		ข้าวโพดคั่วบรรจุกระสอบ		ถั่วไม่บรรจุกระสอบให้ขายค้ำไถไม่กิน	
	เหรียญ	ปอนด์	เหรียญ	ปอนด์	เหรียญ	ปอนด์
มกราคม	162.43	69.84	165.23	71.04	5.00	2.15
กุมภาพันธ์	151.80	64.77	154.60	65.97	5.00	2.13
มีนาคม	137.91	56.92	140.71	58.08	5.00	2.05
เมษายน	127.72	52.87	130.52	54.03	5.00	2.07
พฤษภาคม	130.00	55.48	132.80	56.68	5.00	2.13
มิถุนายน	130.00	55.48	132.80	56.68	5.00	2.13
กรกฎาคม	140.00	62.16	142.80	63.40	5.00	2.22
สิงหาคม	125.00	57.46	127.80	58.75	5.00	2.30
กันยายน	123.13	58.68	125.93	60.00	5.75	2.74
ตุลาคม	137.26	65.24	140.06	66.57	5.75	2.73
พฤศจิกายน	134.54	65.82	137.34	67.19	5.75	2.81
ธันวาคม	129.87	63.03	132.67	64.39	5.75	2.79
เฉลี่ย	135.81	60.65	138.61	61.90	5.25	2.35

หมายเหตุ สำหรับข้าวโพดที่จะส่งไปญี่ปุ่นหรือไต้หวัน ให้ถือตามราคาตลาดหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้ทำความตกลงขายไว้
ที่มา ตลาดหอการค้าแห่งประเทศไทย

Gulf Coast, U.S.Gulf : In chartering, applies to the gulf of Mexico, Port Arthur, Texas, or Galveston, Texas, to Tempa, Florida, inclusive. In the grain Trade the export elavators in the Gulf are located mainly in the following ports: Texas: Corpus Christe, Houston, Galveston, Beaumont, Port Arthur, Louisiana: Baton Rouge and the New Orleans area, Alabama:

- Premium, Premiums:
1. The term premiums is frequently used synonymously with cash grain (as distinct from futures contracts).
 2. The premium is the basis (i.e. the difference between a cash price and the price of a future contract.
 3. Artical is a payment additional to a basic contract price, to compensate for a quality factor better than a contractual standard, or representing services of a grater value, e.g. premium for discharge of goods in two parts instead of one.

พรีมา สภาหอการค้า "คำอธิบายศัพท์เกี่ยวกับข้าวโพด" อักส์น่า

ตารางที่ 17

อัตราและค่าระวางเรือ เอฟ.โอ.บี. ฟรี.เมียม (เหรียญสหรัฐหรือเมริกกา)

เดือน	เอฟ.โอ.บี. ฟรี.เมียม		ค่าระวางเรือ 2/	
	2513/14	2514/15	2513/14	2514/15
กันยายน	18.2500	13.3611	13.8206	4.5704
ตุลาคม	19.4027	13.1667	14.3447	4.7702
พฤศจิกายน	14.2222	11.1945	14.4473	5.2355
ธันวาคม	14.3888	1/	14.3447	1/
มกราคม	11.3750	12.8056	10.3341	5.9500
กุมภาพันธ์	12.6485	13.3889	8.5625	5.3688
มีนาคม	14.4861	13.8889	8.4396	4.2321
เมษายน	12.5625	10.7222	7.6124	4.600
พฤษภาคม	-	11.0278	-	4.3906

1/ ใช้ Alternative Price

2/ จากสหรัฐอเมริกา

ที่มา : สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 18

ตัวอย่าง

ราคามาวโศคไทยซึ่งตกลงขายใหญ่ปีระหว่างปี 2512/13 ถึง 2518/19

เหรียญสหรัฐ : เมตริกตัน

เดือน	2512/13	2513/14	2514/15	2515/16	2516/17	2517/18	2518/19 ¹
กันยายน	<u>1/</u>	68.82	59.08	56.02	124.37	137.17	117.38
ตุลาคม	52.56	69.30	51.90	56.61	142.25	147.00	131.51
พฤศจิกายน	55.88	72.85	49.07	62.59	124.80	150.83	128.79
ธันวาคม	55.75	71.25	52.40	65.09	121.87	157.93	124.12
มกราคม	57.40	68.05	52.37	65.73	124.88	157.43	115.17
กุมภาพันธ์	<u>1/</u>	67.65	53.64	<u>1/</u>	134.-	116.80	108.02
มีนาคม	59.08	66.75	51.82	<u>1/</u>	141.44	<u>1/</u>	107.94
เมษายน	62.78	66.62	51.91	<u>1/</u>	149.30	122.72	109.67
พฤษภาคม	<u>1/</u>	<u>1/</u>	52.04	<u>1/</u>	<u>1/</u>	<u>1/</u>	116.92
เฉลี่ย	56.74	69.16	52.69	61.20	132.88	145.70	

¹ที่มา สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

^{1/} ไม่มีการซื้อขาย

² กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (อัครสำเนาะ)

กิจการไซโลในประเทศไทย

เดิมที่การส่งข้าวโพคออกนอกสวนใหญ่กระทำกันโดยบรรจกระสอบ ต่อมาประเทศผู้ปลูกข้าวโพคไทยเพิ่มมากขึ้น ผู้ปลูกใช้วิธีซื้อโดยไม่บรรจกระสอบมากขึ้นทุกที เพราะสะดวกกว่าหลายประการ นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นได้นำนักธุรกิจของไทยว่าควรจะริเริ่มกิจการไซโลเพื่อบริการเรื่องการรักษาและขนส่ง เช่นเดียวกับประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ ๆ ในประเทศอื่น ๆ ในที่สุดจึงได้เริ่มตั้งบริษัทกรุงเทพฯ อิมพีชและไซโลจำกัด ขึ้นเป็นบริษัทไซโลแห่งแรก

หน้าที่ของไซโลประการสำคัญมี 2 ประการคือไซโลเป็นสถานเก็บรักษาข้าวโพค และปรับปรุงคุณภาพข้าวโพคอบเมล็ดพืช การส่งข้าวโพคในกลลาคมีสัญญาใดกำหนดว่าการส่งมอบข้าวโพคในแต่ละคราวนั้นจะต้องส่งข้าวโพคผ่านไซโลในช่วงระยะเวลาเกินสิ่งหากมถึง เดือนตุลาคม ประโยชน์ของไซโลโดยสรุปมีดังนี้

1. เก็บรักษาข้าวโพคเสมือนโกดัง แต่สถานที่ที่ทันสมัยกว่า มีเครื่องอบความชื้นป้องกันมิให้ข้าวโพคขึ้นรา ควบคุมความชื้นให้อยู่ในอุณหภูมิต้องการตามมาตรฐาน
2. ป้องกันความเสียหายโดยมีเครื่องฉีกยาฆ่าแมลง ป้องกันมิให้ข้าวโพคได้รับอันตรายจากสัตว์ที่เป็นศัตรูข้าวโพคในระหว่างการเก็บรักษา
3. ทำให้การขนส่งรวดเร็วมากกว่าการขนส่งตามธรรมดาที่ใช้แรงงาน เพราะไซโลมีเครื่องคุข้าวโพคที่ขนส่งมาในลักษณะ เทกอง เรือไม่ตองใช้แรงงานขนส่งซึ่งเสียเวลา มาก และหาเรือที่มีโกดังและสามารถให้เรือใหญ่ออกเพื่อส่งสินค้ามีจำนวนไม่มาก ในเวลาเดียวกันสินค้าขาออกนั้นก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การขนส่งโดยเรือเล็กคัมคั่งสำหรับเรือใหญ่นั้นไม่สามารถเข้ามาเทียบท่าได้เพราะน้ำคั้น การลำเลียงข้าวโพคโดยไซโลสามารถทำได้ไม่ต่ำกว่าวันละ 5 พันตัน ในขณะที่การลำเลียงโดยใช้ท่าเรือธรรมดาสามารถทำได้เพียงไม่เกินวันละ 2 พันตัน

4. การรรมยาฆ่าแมลงก็ดี การตรวจคุณภาพขณะส่งออกก็ดี ตลอดจนการตรวจรับน้ำหนักและค่าเฉลี่ยสินค้าก็ดี การขนส่งโดยทางไซโลให้ความสะดวกกว่าวิธีการอย่างธรรมดาที่เคยปฏิบัติมาในสมัยก่อนมาก

5. ทำให้การส่งออกเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีสมรรถภาพสูง เพราะไซโลมีเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพน้ำหนักและการตรวจสอบมาตรฐานเมื่อเทียบกับการส่งออกโดยเรือลำเลียง การส่งออกผ่านไซโลจะสามารถทำงานได้เร็วกว่าถึง 3 เท่าของการขนส่งโดยเรือแรงงานคน ทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะค่ากระสอบบรรจุซึ่งนับวันจะยังมีราคาแพงขึ้น และการชำรุดเสียหายก็มีมาก ทำให้ต้นทุนการส่งข้าวโพคออกสูงขึ้น

กิจการไซโลในประเทศไทยเริ่มตั้งตั้งแต่ปี 2507 เป็นต้นมาจนกระทั่งบัดนี้ (พ.ศ. 2519) ไซโลในประเทศไทยมีอยู่ทั้งสิ้นรวม 9 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นไซโลที่ตั้งขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง อีก 3 แห่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอีกหนึ่งแห่งอยู่ในจังหวัดชลบุรี บริษัทไซโลในกรุงเทพฯ 5 แห่งได้แก่

1. บริษัทกรุงเทพฯ ออบพีชและไซโลจำกัด
2. บริษัทสยามไซโลและออบพีช
3. บริษัทยูไนเต็ทไซโลแอนด์เซอวิสจำกัด
4. บริษัทแหลมทองสหการจำกัด
5. บริษัทแผ่นดินทองออบพีชและไซโลจำกัด (Goldenland Drying and

Silo Co., Ltd.)

ส่วนบริษัทไซโลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในอำเภอบางบาล ซึ่งเป็นศูนย์รวมข้าวโพค ไซโลแห่งนี้ บริษัท Continental Overseas และบริษัทของชาวอเมริกันได้เข้ามารวมการค้ากับคนไทยด้วย เป็นไซโลขนาดเล็ก

สิ่งสำคัญในการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องข้าวโพดที่เห็นได้คือขณะนี้ก็มีบริษัทไซโลที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ได้สำเร็จ คือ บริษัทมาบุญครองอบพืชและไซโล (Mah Boonkrong Drying & Silo Co., Ltd.) ตั้งอยู่ที่ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ไซโลแห่งนี้เดิมได้สร้างไว้สำหรับอบมันสำปะหลัง แต่ในที่สุดก็นำมาใช้เก็บข้าวโพดด้วย ไซโลแห่งนี้นับได้ว่าเป็นไซโลที่ต่างจากไซโลรุ่นเก่า คือ มีได้ใช้กำลังคนแบกหาม บริษัทไซโลแห่งนี้ได้สร้างขึ้นด้วยเงินทุน¹ 250 ล้านบาท ปรากฏว่าเป็นไซโลที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียสามารถลำเลียงข้าวโพดลงเรือที่บรรจุข้าวโพดเทกองขนาดใหญ่ที่มีระวางตั้งแต่ 40,000 ถึง 70,000 ตัน โดยผ่านระบบสายพานที่มีความยาวถึง 3 กิโลเมตร นับว่าเป็นท่าเรือที่ใช้ลำเลียงโดยสายพานที่ยาวที่สุดในโลก ถึงแม้ว่าในขณะนี้ยังไม่สามารถไซสมรรถภาพจากไซโลแห่งนี้ได้อย่างเต็มที่ แต่นับว่าเป็นนิมิตที่ดีแสดงให้เห็นว่าอนาคตข้าวโพดจะสดใสขึ้น และถึงแม้ว่าขณะนี้ความจุของไซโลยังมีไม่มากนักแต่ยังสามารถขยายได้อีก (ขณะนี้อัตราพุน (Load) ข้าวโพดได้ 15,000 ตันต่อวัน) ซึ่งต่างกับไซโลสมัยก่อนที่มีข้อจำกัดในการขยายตัว เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ริมน้ำเจ้าพระยาซึ่งไม่สามารถให้เรือที่มีระวางเกินกว่า 15,000 ตันเข้ามาได้

¹ A susplement of the Bangkok Post "Maize" p.21, Saturday June 25, 1977